

Utvärdering av regeringens miljöteknikstrategi

Resultatuppföljning och konkurrenskraftsanalys

Det här är den andra delrapporten i Tillväxtanalys utvärdering av regeringens miljöteknikstrategi. Rapporten presenterar slutsatserna från den resultatuppföljning som genomförts under hösten 2013 samt analyserar Sveriges gröna konkurrenskraft ur ett internationellt perspektiv.

Dnr: 2012/062
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Telefon: 010-447 44 00
Telefax: 010-447 44 01
E-post: info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se

För ytterligare information, kontakta Johan Harvard.
Telefon: 010-447 44 38
E-post: johan.harvard@tillvaxtanalys.se

Förord

I september 2011 antog regeringen miljöteknikstrategin – en strategi för utveckling och export av miljöteknik under åren 2011–2014. Strategin är ett försök att ta ett samlat grepp för att utveckla svensk miljöteknik: från förverkligandet av en innovativ idé till global export. Regeringen aviserade vidare att 100 miljoner kronor per år, totalt 400 miljoner kronor, skulle avsättas för insatser inom miljöteknikstrategin under perioden.

Tillväxtanalys fick i början av 2012 regeringens uppdrag att löpande utvärdera miljöteknikstrategin och de insatser som den omfattar. Syftet med utvärderingen är att både ta fram kunskap som kan fungera som beslutsunderlag inför framtida satsningar och att löpande stötta de olika aktörerna med uppdrag inom strategin i genomförandet. Utvärderingen slutrapporteras under början av 2015.

Vid tidpunkten för denna delrapport har nästan tre av strategins fyra år passerat, och det har därför bedömts vara relevant att följa upp vilka resultat strategins olika delar har producerat. I delrapporten presenteras därför slutsatserna från en resultatuppföljning som har genomförts under hösten 2013. Vidare sätts miljöteknikstrategin in i ett bredare sammanhang genom att Sveriges gröna konkurrenskraft analyseras utifrån ett internationellt perspektiv.

Rapporten har författats av Johan Harvard (projektledare) på Tillväxtanalys, som också ansvarar för utvärderingens genomförande. Rapporten bygger delvis på underlagsrapporter från de följeforskare som har knutits till utvärderingsuppdraget, ett arbete som har letts av Markus Burman vid Sweco Eurofutures. Analysen av Sveriges gröna konkurrenskraft bygger på en studie som publicerades av Tillväxtanalys i november 2013 och som genomfördes av forskarna Antoine Dechezleprêtre, Misato Sato och Raphael Calel vid Grantham Research Institute on Climate Change and the Environment, en del av London School of Economics.

Tillväxtanalys vill rikta ett stort tack till alla de organisationer och personer som har ställt upp på intervjuer, delat material och kommit med värdefulla synpunkter och inspel, och som därmed har möjliggjort utvärderingsarbetet.

Östersund, december 2013

Dan Hjalmarsson
Generaldirektör
Tillväxtanalys

Innehåll

Sammanfattning	7
Summary	9
1 Inledning	11
1.1 Syfte	11
1.2 Det aktuella utvärderingsmomentet	12
1.3 Disposition	13
2 Analys av förutsättningar för resultat	14
2.1 Bakgrund miljöteknikstrategin	14
2.2 Resultatuppföljningens omfattning	15
2.3 Kategorisering och klassificering av uppdragen	17
2.4 Uppdragens mål, målgrupp och primära förändringsobjekt	19
2.5 Resurser	19
2.6 Relativ innovationsgrad samt risknivå	20
2.7 Olika förutsättningar vad gäller tid	21
2.8 Vilka företag deltar i strategin?	21
2.9 Summering: förutsättningar som grund för rimliga förväntningar	25
3 Miljöteknikstrategins resultat	26
3.1 Specifika kända utfall	27
3.2 Specifika kända resultat	28
3.3 Uppdragens additionalitet	30
3.4 Förutsättningar för effekter	33
3.5 Slutsatser från resultatuppföljningen	35
4 Analys av Sveriges gröna konkurrenskraft	37
4.1 Övergripande analys av grön innovationsaktivitet	37
4.2 Grafisk analys av grön konkurrenskraft	39
4.2.1 Övergripande analys av Sverige	40
4.2.2 Jämförelser med andra länder	41
4.3 Slutsatser från studien	42
4.4 Miljöteknikstrategin i ljuset av konkurrenskraftsstudien	43
5 Slutsatser och vägar framåt	46
Bilaga 1 Översikt materialinsamling	48
Bilaga 2 Bakgrund resultatuppföljning	50
Bilaga 3 Branschcoder och branschfigur	53

Sammanfattning

Regeringens miljöteknikstrategi och Tillväxtanalys uppdrag

Regeringens miljöteknikstrategi lanserades i september 2011, med syfte att ta ett samlat grepp för att stödja utveckling och skapa goda förutsättningar för export av svensk miljöteknik – från forskning och utveckling via hemmamarknad till export. Efter första halvåret 2013 hade 20 särskilda regeringsuppdrag inom miljöteknikstrategin lagts ut på totalt tio aktörer. Strategin omfattar 100 miljoner kronor per år under åren 2011 till 2014, totalt 400 miljoner kronor.

För att bidra till att beslutade insatser får så goda möjligheter som möjligt att nå sina mål och för att se till att få ett bra beslutsunderlag inför framtida satsningar, har Tillväxtanalys fått regeringens uppdrag att löpande utvärdera strategins genomförande och effekter. Denna delredovisning omfattar en redovisning av slutsatserna från den resultatuppföljning av uppdragen i miljöteknikstrategin som genomfördes under hösten 2013. Därtill bidrar rapporten till att sätta miljöteknikstrategin i ett bredare sammanhang genom att analysera Sveriges gröna konkurrenskraft utifrån ett internationellt perspektiv.

Strategins sammansättning och möjligheter

För att kunna göra en rimlig bedömning av strategins framsteg är det viktigt att beakta strategins sammansättning och innehåll. Denna rapport tar därför utgångspunkt i skillnader mellan uppdragens *målgrupp*, *resurstilldelning*, *risknivå* och *tidshorisont* för att ge en nyanserad bild av uppdragens förutsättningar. Bland annat konstateras att en stor del av strategins resurser har tilldelats uppdrag med relativt hög risknivå och lång tidshorisont.

Resultatanalys – vad har miljöteknikstrategin resulterat i hittills?

När miljöteknikstrategin nu har funnits på plats sedan 2011 är det av stort intresse att följa upp vilka resultat som har åstadkommit som en följd av de insatser som strategin har bidragit till. I denna rapport presenteras slutsatserna från en omfattande resultatuppföljning av miljöteknikstrategins olika uppdrag.

Uppföljningen visar att ett stort antal konkreta aktiviteter har genomförts inom ramen för strategin, vilket är en konsekvens av att merparten av insatserna genomförs enligt plan. De kortsiktiga utfallen från insatserna ligger i linje med vad som har förväntats. Några exempel på direkta utfall av strategin är:

- Totalt ett hundratal projekt (varav många i förstudiefas), ett stort antal exportfrämjande processer, delegationsresor, flera svenska och internationella samverkanskonserter, flera långt gångna kandidater för innovationsupphandlingar.

Hittills kan mycket få resultat av strategins insatser beläggas. Detta innebär att även om aktiviteter har genomförts så verkar de ännu inte ha påverkat respektive målgrupp. De resultat som kan ses hittills finns där de kan förväntas: i insatser med fokus på snabba resultat, särskilt de exportorienterade uppdragen. Några exempel på resultat är:

- Ökad kunskap om exportmarknader, produkter som anpassats för exportmarknader, affärsrelationer som etablerats eller utvecklats, samverkan mellan svenska och internationella partners, utvecklade inkubatorprocesser, utländska direktinvesteringar i Sverige som underlättats.

Det bedöms finnas förutsättningar för att merparten av uppdragen ska kunna uppnå avsedda effekter. Merparten av uppdragen har dock en lång väg kvar till att nå effekter och externa faktorer kan spela en avgörande roll i om man kommer att lyckas.

Additionaliteten, mervärdet, är en riskfaktor i merparten av uppdragen. Framtida satsningar med denna inriktning bör fokusera ännu mer på att stödja aktiviteter som annars inte hade förverkligats.

Sveriges gröna konkurrenskraft – styrkor och svagheter

I rapporten sammanfattas och vidareutvecklas också en nyligen genomförd studie av svensk tillverkningsindustris gröna konkurrenskraft. Utifrån bland annat internationell statistik över gröna patent och export har ett mått på grön konkurrenskraft utvecklats. Det används för att jämföra olika delar av svensk tillverkningsindustri med motsvarande branscher i fjorton andra länder.

Analysen finner bland annat följande:

- Sveriges gröna konkurrenskraft är relativt god i jämförelse med andra länder, men exempelvis i Europa är Sverige frånsprunget av Danmark och Tyskland. Sverige har några framstående branscher men saknar den bredd som finns i dessa länder.
- I flera branscher där Sverige i dag är konkurrenskraftigt har motsvarande branscher i flera andra länder väsentligt högre nivå av grön innovationsaktivitet än Sverige. Kanske pekar detta på att dessa länder kan utmana Sverige inom dessa branscher i en framtida grönare ekonomi.

En särskild analys har också genomförts av miljöteknikstrategins företag, utifrån deras branschers gröna konkurrenskraft.

- En stor del av företagen som får stöd inom ramen för miljöteknikstrategin finns i branscher som i dag är *exportstarka* men som har *låg grön innovationsaktivitet*. Detta kan tyda på att miljöteknikstrategin har potential att stärka Sveriges gröna konkurrenskraft genom att främja den gröna innovationsaktiviteten inom dessa branscher.

Nästa steg i utvärderingsarbetet

Utvärderingsarbetet under 2014 kommer att dels fokusera på att komplettera med en resultatuppföljning av insatser som inte omfattas av denna rapport (främst Business Swedens exportfrämjande arbete), dels på att ta fram en ansats för effektutvärdering. Både effekter på företagsnivå och på systemnivå kommer att beaktas.

I det fortsatta arbetet kommer särskild vikt att läggas vid att belysa miljöteknikstrategins funktion i hela det offentliga stödsystemet, eftersom strategin är relativt liten men syftar till att göra ett avtryck på systemnivå.

Summary

The Swedish Environmental Technology Strategy and Growth Analysis' evaluation

The Swedish government's Environmental Technology Strategy was launched in September 2011 with the aim of coordinating development support and creating good prerequisites for the growth and export of Swedish environmental technology – from research and development, via the domestic market, to export. After 2013, 20 separate government measures within the Environmental Technology Strategy had been assigned to a total of ten governmental agencies. The Strategy is allocated SEK 100 million a year between 2011 and 2014; a total of SEK 400 million.

In order to help ensure that measures have the best possible possibilities to attain their goals, and to ensure a good knowledge base for decisions in the future, The Swedish Agency for Growth Policy Analysis (Growth Analysis) has been tasked by the government to evaluate the Strategy's implementation and impact on a continuous basis. This interim report focuses partly on presenting the conclusions from the follow-up of the outcomes of the measures within the Environmental Technology Strategy that was made in autumn 2013, and partly on putting the Strategy in a broader context through a study analysing Sweden's green competitiveness in an international perspective.

The Strategy's composition and possibilities

The Strategy's composition and content are important to consider to be able to make a reasonable assessment of its progress. The starting point in this report is therefore the differences between the measure's **target group, distribution of resources, level of risk and time horizon** to be able to give a balanced picture of the prerequisites for the measures. Among other things it can be observed that a great deal of the Strategy's resources have been devoted to measures with a relatively high level of risk and a long time horizon.

Outcome analysis – what has the Environmental Technology Strategy resulted in so far?

The Environmental Technology Strategy has been in place since 2011 and it is now of interest to assess what outcomes have been achieved as a consequence of the measures to which the Strategy has contributed. The report presents the conclusions drawn from a comprehensive follow-up of the short-term outcomes of the various measures within the Environmental Technology Strategy.

A great number of concrete activities have been carried out within the framework of the Strategy, which is a consequence of most of the measures having been carried out according to plan. The short-term outputs of the measures are in line with what was expected. A few examples of direct outputs of the Strategy are:

- A total of approximately 100 projects (many of which are in a pilot study phase), a large number of export-promoting processes, trips by delegations, the formation of several Swedish and international cooperation consortia and several well-advanced candidates for public innovation procurements.

Very few outcomes from the Strategy's measures have so far been able to be demonstrated. This means that even though activities have been carried out they do not seem to have influenced the target group in question in a substantive way as of yet. The outcomes we can

see so far are where they were to be expected: in measures with a focus on short-term outcomes and in particular the export-oriented measures. Examples of outcomes include:

- Greater knowledge of export markets, products adapted for export markets, business relations established or developed, cooperation between Swedish and foreign partners, development of incubator processes and facilitated direct foreign investment in Sweden.

Conditions are believed to exist for most of the assignments to be able to produce the intended impact in the long run. Most, however, have a long way to go and external factors may play a crucial role in whether they are successful.

The additionality, the value added, is a risk factor in many of the assignments. Future measures in this field should focus even more strongly on supporting activities that would otherwise not have been realised.

Sweden's green competitiveness – strengths and weaknesses

The report summarises and expands upon a recent study of the Swedish manufacturing industry's green competitiveness. A measure of green competitiveness has been developed on the basis, among other things, of international statistics of green patents and exports. This is used to compare different parts of Sweden's manufacturing industry with corresponding sectors in fourteen countries.

Some of the findings of the analysis are as follows:

- Sweden's green competitiveness is relatively good compared to that of other countries, but in Europe, for example, the country is left behind by Denmark and Germany. Sweden has some prominent industries but lacks the breadth that these countries have.
- In several sectors where Sweden is competitive today, the corresponding sectors in several other countries have considerably higher levels of green innovation than Sweden. This may indicate that these countries can challenge Sweden in these sectors in a future greener economy.

A special analysis has also been made of the Environmental Technology Strategy's companies on the basis of their industry's green competitiveness.

- Many of the companies who receive support within the framework of the Environmental Technology Strategy can also be found in industries that today are *strong exporters* but show *little green innovation activity*. This may be an indication that the Environmental Technology Strategy has the potential to strengthen Sweden's green competitiveness by promoting these industries' green innovation activity.

The next step in the evaluation

In 2014, the evaluation will partly focus on a complementary follow-up of the results of measures not covered by this report (mainly Business Sweden's export-promoting measures) and partly on developing an approach for evaluating impacts of the Strategy. Impacts on both firm level and system level will be considered.

In the coming work, particular attention will be given to highlighting the function of the Strategy within the context of the whole governmental support system, since the strategy is relatively small in size but is intended to make an impression on the system as a whole.

1 Inledning

I september 2011 antog regeringen en strategi för utveckling och export av miljöteknik under åren 2011–2014. Strategin syftar till att ta ett samlat grepp för att stödja svensk miljöteknik – från forskning och utveckling via hemmamarknad till export. Strategin omfattade i december 2013 totalt 20 formella regeringsuppdrag, fördelade på 11 aktörer, och finansieras med totalt 400 miljoner kronor under strategiperioden.

I slutet av februari 2012 fick Tillväxtanalys regeringens uppdrag att utvärdera den nationella miljöteknikstrategin och de insatser den omfattar, med avseende på såväl genomförandets processer och organisering, som på resultaten och effekterna av insatserna.

Syftet med utvärderingsarbetet är att både ta fram underlag som kan tjäna som beslutsunderlag inför framtida satsningar och att löpande stötta de olika aktörerna med uppdrag inom strategin i genomförandet. Uppdraget genomförs av Tillväxtanalys med operativt stöd av en upphandlad följeforskare.

En första formell delrapport från Tillväxtanalys utvärderingsarbete publicerades och lämnades till regeringen i december 2012. Sedan dess har även två underlagsrapporter publicerats inom ramen för utvärderingen. Vidare har en mängd mer detaljerade utvärderingsunderlag löpande delgetts de olika genomförarna av uppdragen inom strategin.

Denna rapport utgör den andra formella delrapporten i utvärderingsarbetet och innehåller en presentation av den resultatuppföljning som har genomförts under hösten, samt en analys av Sveriges tillverkningsindustris gröna konkurrenskraft.

1.1 Syfte

Syftet med föreliggande rapport är att för respektive insats inom strategin och för strategin som helhet ge en sammanfattande bild av följande:

- Vilka utfall och resultat har genererats i de olika uppdragen?
- Att döma av de resultat som kan beläggas, vilka förutsättningar finns för att uppdragen ska kunna nå sina effektmål?

Utifrån dessa frågeställningar ger denna rapport en bild av vilka konkreta utfall och resultat som de olika uppdragen inom strategin har bidragit till. Detta handlar främst om påverkan på enskilda företag, samt om utveckling av de stödsystem som bidrar till utveckling av företag och innovationer inom miljöteknikområdet.

Vidare är det viktigt att poängtera att miljöteknikstrategin genomförs i en kontext – Sveriges näringsliv. Det befintliga näringslivet kommer att spela en viktig roll för hur strategin kommer att kunna lyckas. Mot denna bakgrund har utvärderingen också som ambition att öka förståelsen för det sammanhang strategin verkar inom, och ytterligare syften med denna rapport är därför att:

- utveckla förståelsen för Sveriges gröna konkurrenskraft, och att
- belysa miljöteknikstrategin utifrån en fördjupad förståelse för Sveriges gröna konkurrenskraft.

Hur står sig egentligen Sverige i den internationella konkurrensen när även miljömässiga konkurrenskraftsaspekter inkluderas? I denna rapport presenteras en sammanfattning av

den konkurrenskraftsstudie som redan har publicerats. I rapporten utvecklas studien vidare och analysresultaten kopplas specifikt till miljöteknikstrategin.

Primär målgrupp för denna rapport är regeringskansliet samt de myndigheter och aktörer som medverkar i genomförandet av strategin. Flera andra aktörer med kopplingar till miljöteknik, företags-, export- och innovationsfrämjande åtgärder, samt de som har ett intresse för Svensk konkurrenskraft, bör också kunna finna rapporten användbar.

Rapporten återspeglar generellt läget per november 2013 och beaktar inte de eventuella förändringar som har skett sedan dess.

1.2 Det aktuella utvärderingsmomentet

Utvärderingen av miljöteknikstrategin görs i form av en övergripande utvärderingsinsats och genom löpande följeforskning. Följeforskningen står för en verksamhetsnära utvärderingsinsats med fokus på processtöd och lärande, medan det övergripande utvärderingsarbetet anlägger ett tydligare helhetsperspektiv och fokuserar på uppdragens resultat och effekter.

I tidigare steg har följeforskningen bland annat genomfört en initial nulägesbeskrivning, en fördjupad nulägesanalys och identifierat genomförandekritiska faktorer och frågeställningar. Det steg som sammanfattas i denna rapport omfattar en genomförande- och resultatanalys och bedömer vilka förutsättningar som verkar finnas för att önskade effekter ska kunna skapas.

Figur 1 Resultatuppföljningens fokus – utfall, resultat och förutsättningar för effekter

Uppföljningen som presenteras i denna rapport går igenom vilka utfall som producerats av de genomförda aktiviteterna, och bedömer de väntade (och oväntade) resultat som har uppkommit.¹ Analysen tittar också på förutsättningar för måluppfyllelse och resultat om inga sådana har uppnåtts i detta läge. Resultatet från den tidigare genomförda nulägesanalysen ger ett underlag som kan användas för jämförelse i en förenklad före- och efteranalys.

I detta utvärderingsmoment ingår även ett visst fokus på effekter. Effekter av den typ av insatser som är aktuella här uppstår sällan så här tidigt, men det kan vara möjligt att avläsa så kallade första ordningens effekter. Inte heller blir denna resultatanalys och effektmätning den slutgiltiga då den görs nu under 2013, ett år innan miljöteknikstrategins tidsperiod avslutas.

Denna analys ger en indikation på förutsättningarna för långsiktiga, mer genomgripande effekter, samt i förlängningen övergripande måluppfyllelse.

Analysen har genomförts för respektive uppdrag och i denna rapport presenteras endast en kortare sammanfattning. Parallellt med denna rapport kommer resultat och slutsatser för respektive uppdrag att kommuniceras och diskuteras med ansvariga för respektive uppdrag. Genom dessa processer kommer också analyserna att fördjupas.

¹ För en vidare diskussion kring dessa begrepp, se kapitel 3 samt bilaga 2.

Denna rapport bygger på omfattande datainsamling: från enkäter till företag och projekt som har medverkat i insatser som har finansierats av miljöteknikstrategin, via registerdata över medverkande företag som SCB och vidare till intervjuer med företrädare för de genomförande aktörerna. De olika aktörerna som deltar i strategins genomförande har bidragit med värdefullt underlag till denna rapport: Tillväxtverket, Business Sweden, Vinnova, Energimyndigheten, Almi/Innovationsbron och Regeringskansliets internationella miljötekniksamarbete har ställt upp på intervjuer, bidragit med kontaktuppgifter till företag och bidragit med andra skriftliga underlag.

1.3 Disposition

Rapporten inleds med ett avsnitt (kapitel 2) där de skiftande förutsättningarna för att nå resultat i de olika uppdragen diskuteras. Därefter presenteras resultatuppföljningen i kapitel 3 som redogör för insatsernas utfall, resultat, additionalitet och förutsättningar för effekter. Följande kapitel sammanfattar den studie som har genomförts av Sveriges gröna konkurrenskraft, och miljöteknikstrategins företag analyseras utifrån konkurrenskraften i branscherna de representerar (kapitel 4).

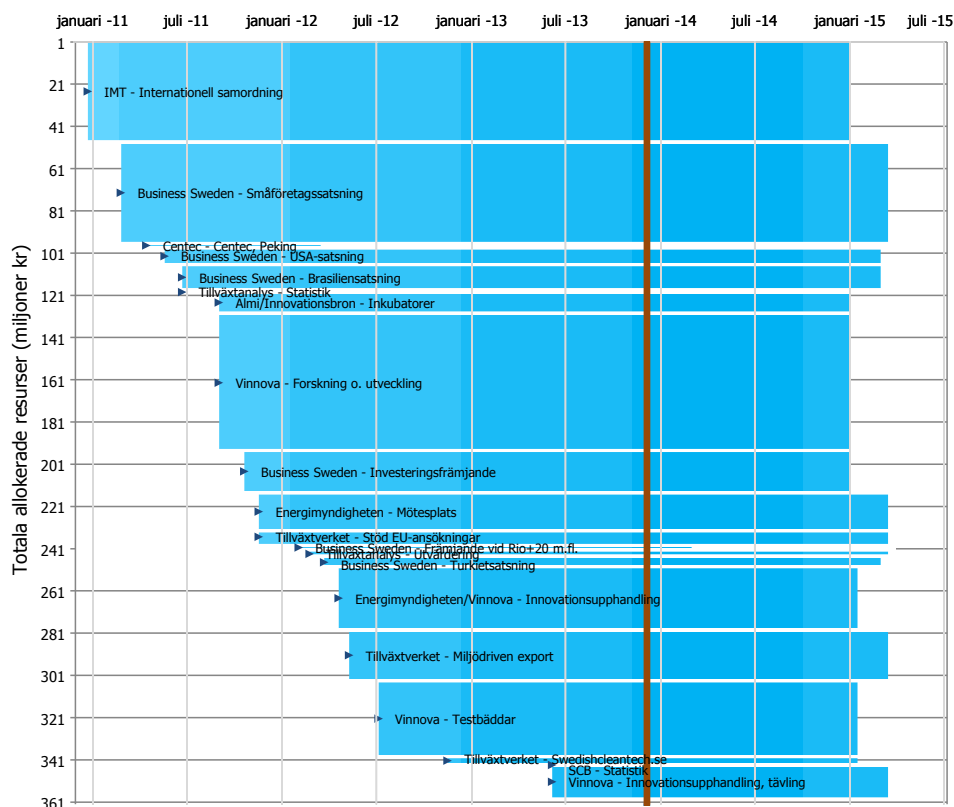
Rapporten avslutas med att slutsatserna från resultatuppföljningen och konkurrenskraftsanalysen diskuteras och till sist presenteras de kommande stegen i Tillväxtanalys utvärderingsarbete (kapitel 5).

2 Analys av förutsättningar för resultat

När miljöteknikstrategin nu har funnits på plats sedan 2011 är det av stort intresse att följa upp vilka resultat som har åstadkommit som en följd av de insatser som strategin har bidragit till. Inför en sådan analys är det dock viktigt att klargöra hur de olika uppdragen inom strategin skiljer sig åt och hur detta påverkar förutsättningarna att visa på resultat i nuläget. Strategins uppdrag skiljer sig i många fall väsentligen och detta kapitel presenterar därför de skillnader och likheter mellan uppdragen som är relevanta för att kunna bedöma uppdragens förutsättningar för att skapa resultat.

2.1 Bakgrund miljöteknikstrategin

I september 2011 presenterade regeringen strategin för utveckling och export av svensk miljöteknik för åren 2011-2014. Idag har 20 särskilda regeringsuppdrag beslutats inom ramen för strategin. Tillsammans utgör uppdragen en bred portfölj av olika typer av insatser: riktade direkt till enskilda miljöteknikföretag eller miljöteknikföretag i allmänhet, finansärer, köpare, främjandeaktörer och forskare.²

Figur 2 Tidslinje regeringsuppdrag inom miljöteknikstrategin. Uppdragens höjd anger anslag i mkr. Bred lodrät linje anger tidpunkten för december 2013.

² En mer omfattande beskrivning av de olika uppdragen inom strategin återfinns i Tillväxtanalys första delrapport från utvärderingsarbetet. Se Tillväxtanalys WP/PM 2012:20 och Tillväxtanalys WP/PM 2013:11.

Den största delen av miljöteknikstrategins budget har gått till Vinnova, vars uppdrag tilldelats 132 miljoner kronor av de knappa 360 miljoner kronor som hittills beslutats. Därefter har Business Sweden (före detta Exportrådet och Invest Sweden) fått den största delen av de tilldelade medlen.

Regeringen har angett tre övergripande mål för miljöteknikstrategin. Dessa är att strategin ska bidra till att:

- skapa goda förutsättningar för framväxt och utveckling av miljöteknikföretag i Sverige
- främja exporten av svensk miljöteknik
- främja forskning och innovation inom området och underlätta för att innovationer kommersialiseras

Strategin förväntas vidare bidra till att ge förutsättningar för att miljöteknikföretagens export, antalet anställda och omsättning ska kunna öka mer än genomsnittet för Sveriges näringsliv.

Viktigt att poängtera är att utöver de insatser som beslutats inom ramen för miljöteknikstrategin, arbetar ett antal offentliga och privata aktörer direkt eller indirekt med att underlätta för miljöteknikföretag att utvecklas, för att främja innovationer och kommersialisering inom miljöteknikområdet. Faktum är att majoriteten av de offentliga insatser som görs för att främja svenskt miljöteknikföretagande, görs utanför miljöteknikstrategin. Strategin är inte tänkt att rymma all främjandeaktivitet på området, utan syftar till att förstärka arbetet där det kan göra som störst nytta.

2.2 Resultatuppföljningens omfattning

I Tabell 1 nedan listas de myndighetsuppdrag som regeringen hittills har fattat beslut om. Den sista kolumnen i tabellen indikerar huruvida uppdraget inkluderas i denna uppföljning eller inte.

Tabell 1 Operativa uppdrag inom miljöteknikstrategin, beslutade till och med november 2013

Aktör	Uppdrag	Budget, 2011–2014, mnkr	Beslutsår	Omfattas i denna rapport
Vinnova	Forskning och utveckling, tre delar: <ul style="list-style-type: none"> • Internationell samverkan för miljöinnovationer • Innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer • Bygginnovationen 	65	2011	Ja
Almi/Innovationsbron	Inkubatorutveckling inom miljöteknikområdet	10	2011	Ja
Energimyndigheten	Mötesplats (mötesplats för aktörer inom miljöteknikområdet, med fokus på privat finansiering)	17,5	2011	Ja
IMT	Internationell samordning	48	2010	Ja
Business Sweden	Småföretagssatsning	48	2011	Nej
Business Sweden	USA-satsning	8	2011	Nej
Business Sweden	Brasiliensatsning	12,5	2011	Nej
Business Sweden	Turkietsatsning	5	2012	Nej
Business Sweden	Främjande vid Rio+20 med flera	2,5	2012	Nej
Centec	Centec, Peking	2	2011	Delvis
Business Sweden	Investeringsfrämjande åtgärder, med inriktning på miljöteknikområdet	20	2011	Ja
Tillväxtverket	Stöd till EU-ansökningar för forskning	7	2011	Ja
Tillväxtverket	Swedishcleantech.se, internetbaserad information	3,5	2012	Ja
Energimyndigheten/ Vinnova	Teknik- och innovationsupphandling	30	2012	Ja
Tillväxtverket	Miljödriven export	24	2012	Ja
Vinnova	Testbäddar	36	2012	Ja
Vinnova	Innovationsupphandling/-tävling	16	2013	Nej

Detaljerade beskrivningar av uppdragens inriktning och innehåll presenteras i tidigare rapporter från utvärderingsarbetet.³

Som framgår ovan ingår inte alla uppdrag i denna resultatuppföljning. Business Swedens exportfrämjande uppdrag (framför allt Småföretagssatsningen) ingår inte eftersom organisationen administrerar en egen datainsamling som inte har kunnat tillhandahålla underlag i tid till följeforskarna. Detta är olyckligt eftersom dessa uppdrag utgör en betydande del av miljöteknikstrategin.

Vinnovas nya uppdrag kring innovationstävlingar följs inte upp då det är så pass nystartat att det inte är rimligt att förvänta sig resultat. På grund av Centec-uppdragets begränsade omfattning behandlas detta uppdrag endast delvis i denna rapport. Uppdragen till Tillväxt-

³ Se Tillväxtanalys WP/PM 2012:20 och Tillväxtanalys WP/PM 2013:11.

analys och SCB följs inte upp då de har karaktären av stödfunktioner och inte utgör operativa insatser.

2.3 Kategorisering och klassificering av uppdragen

Med utgångspunkt i uppdragen ovan har fyra typer av påverkande faktorer och förutsättningar identifierats, vilka bör vägas in när resultaten beskrivs och tolkas.

Tabell 2 Fyra typer av faktorer som påverkar uppdragets möjligheter att åstadkomma resultat

Påverkande faktor/ förutsättning	Specifikation
Målgrupp/ förändringsobjekt	Har uppdraget fokus på företagen, det företagsfrämjande systemet/ innovationssystemet (systemet) eller bägge dessa målgrupper/ förändringsobjekt?
Resurser	Vilka finansiella medel har uppdraget till sitt förfogande (relativt övriga uppdrag)?
Innovationsgrad, risknivå, utvecklingsfokus	Hur innovations- eller utvecklingsinriktat är uppdraget och i vilken utsträckning arbetar det utifrån sedan länge utarbetade arbetssätt och metoder? Graden av risk kan här förväntas korrelera positivt med graden av innovativitet, liksom potentiell vinst.
Tidshorisont	Vilken tidshorisont är rimlig för den övergripande måluppfyllelsen, givet insatsens mål, målgrupp, risknivå/innovationsgrad och övrig karaktär, enligt ovan?

Baserat på dessa olikartade förutsättningar och sannolika, påverkande faktorer har uppdragen bedömts⁴ och utifrån denna analys delats in i tre grupper. Att relatera till dessa grupper kan bidra till att sätta in resultaten i ett sammanhang, och göra det lättare att förstå vilka förutsättningar de olika uppdragen har.

- Uppdragsgrupp 1: relativt stor potentiell påverkan på relativt kort sikt (exportfokus).
- Uppdragsgrupp 2: stor potential på lång sikt och något högre risk (innovationsfokus).
- Uppdragsgrupp 3: begränsade men relativt säkra resultat på relativt kort sikt (samtliga strategimål).

Nedan presenteras varje uppdragsgrupp med uppdragsspecifika bedömningar avseende primär målgrupp, resursnivå, innovationsgrad eller risk, samt tidshorisont.

⁴ Följande gradering av uppdragen har använts: (i) Målgrupp – 1) företagen, 2) företagen och det företagsfrämjande systemet/innovationssystemet, 3) endast det företagsfrämjande systemet/innovationssystemet; (ii) Resurser – 1) relativt hög resursnivå, 2) mellanliggande resursnivå, 3) låg resursnivå; (iii) Risknivå och innovationsgrad – 1) relativt hög risk- och innovationsnivå, 2) mellanliggande risk- och innovationsnivå, 3) låg risk- och innovationsnivå; (iv) Tidshorisont – 1) lång tidshorisont, 2) medellång tidshorisont, 3) kort tidshorisont. Resultatet blir att ett uppdrag kan anses vara direkt företagsinriktat, med låg resursnivå, hög risk/innovationsgrad och lång tidshorisont, medan ett annat syftar till att påverka det företagsfrämjande systemet med hög resursnivå, låg grad av risk/innovationsnivå och en förväntad kort tidshorisont. Samtliga graderingar är relativa för miljöteknikstrategins portfölj med uppdrag som helhet.

Tabell 3 Uppdragsgrupp 1 – relativt stor potentiell påverkan på relativt kort sikt (exportfokus)

Uppdragsnamn	Målgrupp	Resursnivå	Innovationsgrad samt risknivå	Tidshorisont
Miljödriven export (Tillväxtverket)	Företagen	Hög	Mellanliggande risk- och innovationsnivå	Medellång
IMT	Företagen och systemet	Hög	Mellanliggande risk- och innovationsnivå	Kort till medellång
Business Swedens samtliga uppdrag (förutom investeringsuppdraget)	Företagen	Hög	Låg risk- och innovationsnivå	Kort till medellång

I uppdragsgrupp 1 ovan finns teoretiskt sett den största och den relativt sett tidsmässigt mest direkta påverkan på miljöteknikföretagen. Finansieringssituationen är god och risknivån är låg, relativt andra uppdrag i strategin. Här finns också en tydlig koppling till strategins mål om att främja exporten av svensk miljöteknik. Den primära målgruppen är företaget, men delvis också det exportfrämjande systemet.

Tabell 4 Uppdragsgrupp 2 – stor potential på lång sikt (något högre risk och innovationsfokus)

Uppdragsnamn	Målgrupp	Resursnivå	Innovationsgrad samt risknivå	Tidshorisont
Innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer (Vinnova)	Företagen och systemet	Hög	Hög innovationsnivå och risk	Lång
Internationell samverkan för miljöinnovationer (Vinnova)	Företagen och systemet	Hög	Hög innovationsnivå och risk	Lång
Teknik/ innovationsupphandling (Vinnova/ Energimyndigheten)	Företagen och systemet	Hög	Hög innovationsnivå och risk	Lång
Testbäddar (Vinnova)	Företagen och systemet	Hög	Hög innovationsnivå och risk	Lång
Bygginnovationen (Vinnova)	Företagen	Låg	Hög innovationsnivå och risk	Lång
Mötesplats med fokus på privata investeringar (Energimyndigheten)	Företagen och systemet	Mellanliggande	Mellanliggande risk- och innovationsnivå	Lång

I uppdragsgrupp 2 bör stora potentiella vinster kunna uppstå i både företag och i det företagsfrämjande och innovationsstödjande systemet, framför allt på lång sikt och i relation till strategins mål: att främja forskning och innovation inom området och att underlätta för innovationer att kommersialiseras. Den relativa resursnivån är hög, liksom innovationsnivån och den relativa risken.

Tabell 5 Uppdragsgrupp 3 – begränsade säkra resultat på relativt kort sikt (samtliga strategimål)

Uppdragsnamn	Målgrupp	Resursnivå	Innovationsgrad samt risknivå	Tidshorisont
Investeringsfrämjande med inriktning mot miljöteknikområdet (Business Sweden)	Företagen	Mellanliggande	Mellanliggande risk- och innovationsnivå	Medellång
Stöd EU (Tillväxtverket)	Företagen	Låg	Låg risk- och innovationsnivå	Medellång
Swedishcleantech.se (Tillväxtverket)	Företagen och systemet	Låg	Låg risk- och innovationsnivå	Kort
Inkubatorutveckling med inriktning mot miljöteknikområdet (ALMI)	Företagen och systemet	Låg	Mellanliggande risk- och innovationsnivå	Medellång

Även i den tredje uppdragsgruppen bör vissa mer kortsiktiga och relativt sett mer ”säkra” resultat kunna uppstå, i likhet med i den första uppdragsgruppen. Resultaten som uppstår här kan dock förväntas vara relativt begränsade, inte minst utifrån det faktum att resursnivåerna är relativt sett låga. Risk- och innovationsnivån är mellanliggande eller låg. Samtliga tre målområden i miljöteknikstrategin berörs här.

Nedan utvecklas analysen avseende uppdragets förutsättningar och påverkande faktorer, med fokus på målgrupp eller förändringsobjekt, resurser, innovativitet eller risk, samt tidsperspektiv.

2.4 Uppdragets mål, målgrupp och primära förändringsobjekt

Uppdragets förutsättningar skiljer sig också utifrån den ambitionsnivå som beskrivs i uppdragets målskrivning från regeringen. Det absoluta flertalet uppdrag bedöms dock ha en relevant målnivå på så sätt att de balanserar utmaning och realism på ett i huvudsak relevant sätt (med hänsyn taget till finansieringsnivå).⁵

Endast Business Swedens uppdrag (bland annat småföretagssatsningen), IMT, Tillväxtverkets uppdrag Miljödriven Export (samt till viss del det mindre uppdraget Bygginnovationen) syftar direkt till att påverka företagets exportprocess. Totalt fem uppdrag har utslutande företag som primär målgrupp, medan de övriga snarare har flera och mer indirekta målgrupper: företag och innovationssystemet, det företagsfrämjande systemet eller det exportfrämjande systemet.

2.5 Resurser

Ett annat sätt att diskutera förutsättningar är att utgå från de faktiska resursfördelningarna i miljöteknikstrategin.

Hittills har en tredjedel av miljöteknikstrategins medel riktats till satsningar som utslutande har företagen som målgrupp. Detta bör också innebära att resultaten och effekterna av miljöteknikstrategin ganska ofta kommer att uppstå i det innovationsfrämjande systemet och i det företagsfrämjande systemet, innan de uppstår i företagen. Med hänsyn tagen även

⁵ Se Tillväxtanalys tidigare rapporter inom ramen för utvärderingen av miljöteknikstrategin för en vidare diskussion, framför allt WP/PM 2013:11.

till sekundära målgrupper är företagen fortsatt den största målgruppen genom att uppdragen i många fall fokuserar på både system- och företagsnivån.

I enlighet med samma resonemang bör huvuddelen av effekterna vara kopplade till målet om att *Främja exporten av svensk miljöteknik* samt målet om att *Främja forskning och innovation inom området och underlätta för innovationer att kommersialiseras*. En klart mindre andel effekter bör vara kopplade till målet om att *Skapa goda förutsättningar för framväxt och utveckling av miljöteknikföretag i Sverige*.

Givet de förväntade tidshorisonerna för olika uppdrag samt givet finansieringsnivån, kan det också konstateras att målet med fokus på miljöteknikexport rent logiskt bör bära mest frukt på kort sikt. Målet om att främja forskning och innovation har samma förutsättningar budgetmässigt, men effekterna kommer på längre sikt. Målet om att skapa goda förutsättningar för framväxt och utveckling av miljöteknikföretag i Sverige genererar enligt samma tankesätt effekter på kort sikt, men i en mer begränsad omfattning. Resonemanget bygger dock på att det finns en direkt relation mellan finansieringsnivå eller investering i pengar och faktiska resultat, vilket är långt ifrån självklart. I praktiken kan små investeringar ge stor avkastning och tvärt om.

2.6 Relativ innovationsgrad samt risknivå

Miljöteknikstrategin innehåller mycket olika förändrings- och effektkedjor genom sin breda inriktning på såväl innovation i tidiga faser som på att skapa förutsättningar för framväxt och utveckling av miljöteknikföretag, samt främjande av miljöteknikexport.

Vissa insatser är mer nydanande, medan andra ligger nära ordinarie och sedan länge upparbetade arbetssätt. Delar av insatserna i miljöteknikstrategin kan ses som generella förstärkningar av stödsystemet, medan andra liknar temporära satsningar med hjälp av vedertagna och befintliga verktyg och en tredje grupp består av mer långsiktiga kunskaps- och innovationsprocesser.

Samlat bedöms att cirka 40 procent av finansieringen avser en relativt sett högre risknivå medan cirka 25 procent av investeringen sker i relativa lågrisksatsningar, enligt nedan:

Tabell 6 Relationen mellan investerade medel och bedömd, relativ risknivå

	Risknivå		
	Hög risk/ innovativitet	Mellanliggande risk/ innovativitet	Låg risk/ innovativitet
Resursallokering miljöteknikstrategin	40 % av strategins resurser	35 % av strategins resurser	25 % av strategins resurser

Portföljen kan därmed inte heller anses vara ”balanserad” med avseende på olika risknivåer, givet att man också menar att balans avser stabilitet och att en sådan byggs från grunden med en bredare bas av lågriskinvesteringar. Portföljen är dock balanserad om man tänker sig att en offentlig, additionell och mervärdeskapande portfölj bör investera på lång sikt och med tyngdpunkt på åtminstone något högre risknivåer.⁶ Om riskerna med

⁶ En tidig analys inom ramen för Tillväxtanalys utvärdering visade dock att också strategin har fokus på utbudsfrämjande insatser: endast ett uppdrag syftar till att påverka efterfrågan av miljöteknik, samt att den

innovativiteten kunde ha varit ännu högre (och hur den relativa risken som bedöms ovan förhåller sig till den faktiska risken) är dock svårt att bedöma i detta läge. De grundläggande olikheterna i portföljen ger dock också delvis olika grundförutsättningar för uppdragen som bör vägas in i resultatanalysen och i tolkningen av rapportens slutsatser.

2.7 Olika förutsättningar vad gäller tid

Resultatanalysen genomförs strax efter halvtid i arbetet med miljöteknikstrategin (utifrån när uppdragen gavs av regeringen), vilket kan uppfattas som både tidigt och inte så tidigt beroende på typen av uppdrag och den underliggande förändringskedja som fokuseras.

De olika förutsättningarna beträffande tidsaspekten minskar också möjligheten att jämföra olika uppdrag med varandra. Något som bör vägas in vid tolkning av den mer samlade resultatpresentationen i nästa kapitel.

Figur 3 nedan illustrerar några exempel på när uppdragen har beslutats av regeringen.

Figur 3 Exempel på några halvårsvis beslutade uppdrag

Det uppdrag som startade först i miljöteknikstrategin har också cirka 2,5 års försprång relativt det uppdrag som beslutades sist. Cirka 30 procent av uppdragsfinansieringen ligger i uppdrag som tilldelades innan sommaren 2011, medan cirka 40 procent av uppdragsfinansieringen tilldelades efter årsskiftet 2011/2012. Detta gör att den först nämnda gruppens uppdrag ofta har haft cirka ett halvårs försprång. Två av de stora satsningarna i uppdragsgrupp 1 (se nedan) startade också sin process relativt sett tidigt, medan flera av de mer innovativa och sannolikt tidskrävande processerna i uppdragsgrupp 2 startade relativt sent. Ur ett utvärderingsperspektiv är det naturligtvis inte heller optimalt om de mest tidskrävande processerna kommer igång sist.⁷

2.8 Vilka företag deltar i strategin?

Tre uppdrag har ett tydligt fokus på företag och kan också förväntas ha möjligheter att relativt direkt påverka de företag som deltar: Miljödriven export (Tillväxtverket), IMT samt Business Swedens exportfrämjande (småföretagsuppdraget). För dessa tre uppdrag har Tillväxtanalys genomfört en analys av de företag som uppdragen arbetat med. Syftet

svenska miljöteknikstrategin hittills har riktat in sig på ett fåtal områden som är viktiga för att främja företagsutveckling.

⁷ En förklaring kan vara att mer innovativa processer är något mer krävande att planera.

med analysen är att skapa en bättre förståelse för vilka företag som uppdragen hoppas förverkliga sina ambitioner genom.

Deltagande företag har kunnat kopplas till de tre olika uppdragen på följande vis:

- Miljödriven export: Innan den sista finansieringsomgången hade 33 projekt finansierats av programmet, varav Tillväxtanalys identifierat 28 unika företag.
- IMT: Detta uppdrag arbetar med en rad olika typer av aktiviteter, där vissa är direkt riktade mot enskilda företag. IMT uppges ha arbetat med uppemot 350 företag, varav knappt 200 har deltagit i konkreta aktiviteter under åren 2011–2013. Av dessa har Tillväxtanalys identifierat 171 unika företag.
- Business Sweden, Småföretagsuppdraget: Uppdraget stödjer på olika sätt företags exportplaner, där en central del är gröna Business Support Offices (BSO). Enligt uppgift från Business Sweden hade 122 unika företag deltagit i denna typ av aktivitet fram till och med första halvåret 2013. Av dessa har Tillväxtanalys identifierat 117 unika företag.
- Vissa företag har deltagit i flera insatser, vilket innebär att det sammantagna antalet unika (identifierade) företag som har deltagit i dessa insatser är 287 (inte 316 som hade varit fallet om alla företag endast deltagit i en insats).

Nedan sammanfattas antalet företag som har deltagit i de olika insatserna efter företagsstorlek.

Tabell 7 Antal och andel företag som har mottagit stöd per storleksklass och typ av stöd (räkenskapsår 2011)

Storleksklass (anställda)	IMT		Business Sweden		Tillväxtverket		Totalt	
	Antal	(%)	Antal	(%)	Antal	(%)	Antal	(%)
Mikroföretag (0–9)	71	42	63	54	19	68	141	49
Småföretag (10–49)	48	28	43	37	4	14	83	29
Medelstora företag (50–249)	24	14	10	9	5	18	34	12
Stora företag (250+)	27	16	1	1	0	0	28	10
Uppgift saknas	1	1	0	0	0	0	1	0
Totalt	171	100	117	100	28	100	287	100

Sammantaget är nästan hälften av företagen mikroföretag med färre än 10 anställda. Störst andel mikroföretag återfinns i Tillväxtverkets uppdrag, men dessa företag utgör en stor grupp i samtliga tre uppdrag. I IMT-uppdraget deltar en betydande andel något större företag, medelstora (med minst 50 anställda) samt stora företag (minst 250 anställda).

Tabell 8 Summa anställda per storleksklass och stöd (räkenskapsår 2011)

Storleksklass (anställda)	IMT		Business Sweden		Tillväxtverket		Totalt	
	Antal	(%)	Antal	(%)	Antal	(%)	Antal	(%)
Mikroföretag (0–9)	173	0	197	8	63	12	395	1
Småföretag (10–49)	1 078	1	975	41	71	13	1 808	2
Medelstora företag (50–249)	2 935	4	942	39	410	75	3 789	5
Stora företag (250+)	71 203	94	283	12	0	0	71 486	92
Totalt	75 389	100	2 397	100	544	100	77 478	100

Samtidigt som merparten av antalet företag som har deltagit i uppdragen är av mindre storlek, så dominerar de större företagen sett till hur många sysselsatta de representerar (se Tabell 8). Totalt sett har de tre strategiuppdragen berört företag som tillsammans sysselsätter nästan 77 500 anställda. Även utan de större företagen återfinns trots allt nästan 6 000 anställda i 258 små och medelstora företag (under 250 anställda), en inte helt oanständig summa.

Det är dock rimligt att förvänta sig att uppdragens påverkan på de stora företagens betedande är förhållandevis marginell. Istället är det sannolikt hos de mindre företagen som en mer distinkt påverkan kan förväntas.

Mikroföretagen sysselsätter i genomsnitt 3 personer, att jämföra med de små företagens 22 personer och de medelstora företagens 111 personer. Detta innebär förstås väsentligt skilda förutsättningar för att arbeta med export.

Tabell 9 Antal och andel deltagande företag per branschgrupp (räkenskapsår 2011)

Branschgrupp (SNI-kod)	IMT		Business Sweden		Tillväxtverket		Totalt	
	Antal	(%)	Antal	(%)	Antal	(%)	Antal	(%)
Jordbruk, skogsbruk och fiske (SNI 01–03)	1	1	0	0	0	0	1	0
Tillverkning och dylikt (SNI 05–39)	56	33	39	33	8	29	93	32
Bygg och anläggning (SNI 41–43)	4	2	5	4	1	4	10	3
Handel, service och motorfordon (SNI 45–47)	19	11	18	15	4	14	38	13
Förlag, radio, tv, film och telekommunikation (SNI 58–61)	2	1	3	3	0	0	5	2
Programmering och informationstjänster (SNI 62–63)	3	2	4	3	0	0	7	2
Finans-, försäkrings- och fastighetsverksamhet (SNI 64–68)	4	2	1	1	0	0	5	2
Juridisk och ekonomisk konsultverksamhet (SNI 69–70)	19	11	7	6	1	4	25	9
Arkitekt-, teknisk konsultverksamhet och forskning (SNI 71–72)	53	31	35	30	9	32	84	29
Reklam och marknadsföring (SNI 73)	1	1	0	0	0	0	1	0
Annan specialiserad konsultverksamhet och veterinärtjänster (SNI 74–75)	4	2	2	2	1	4	7	2
Uthyrning, personalförmedling, turism, bevakning samt andra kontorstjänster (SNI 77–82)	2	1	1	1	3	11	5	2
Kultur, nöje och fritid (SNI 90–93)	1	1	0	0	0	0	1	0
Andra serviceföretag och personliga tjänster (SNI 94–99)	0	0	0	0	1	4	1	0
Bransch ej specificerad	2	1	2	2	0	0	4	1
Total	171	100	117	100	28	100	287	100

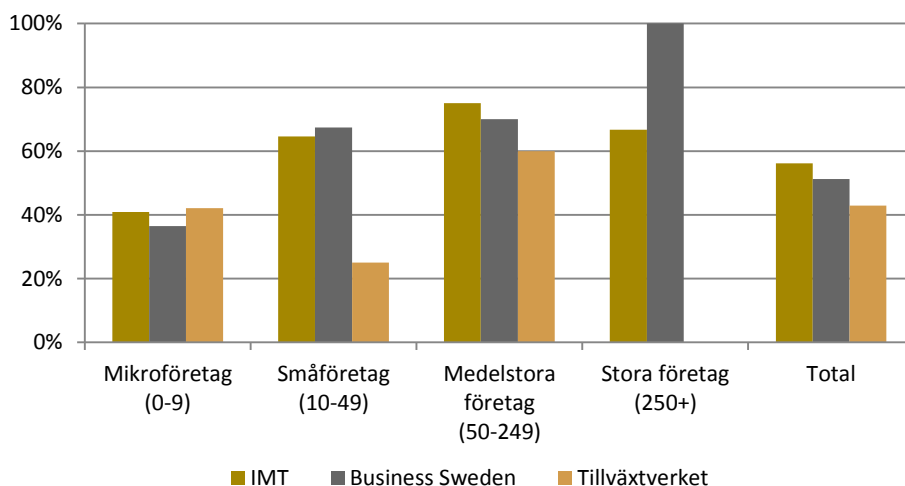
En analys av branschfördelningen av företagen som deltar i dessa tre uppdrag visar att det finns en stor variation i företagens verksamhetsinriktning. Bland de 287 unika företagen återfinns 98 olika branschcodes (på femsiffrig SNI-nivå).

En stor andel av företagen återfinns dock inom den tillverkande sektorn, och detta gäller även för samtliga tre uppdrag. En tredjedel av alla företag som har medverkat i uppdragen är tillverkande. I övrigt är olika typer av konsultverksamhet starkt representerad (SNI-grupperna 71–72 samt 69–70). Tillsammans utgör olika konsultföretag nära 40 procent av de deltagande företagen. En tredje utmärkande branschgrupp är handelsföretag (SNI 45–47) som utgör mellan 11 och 15 procent av företagen.

Jämfört med svenskt näringsliv överlag noteras att konsultverksamhet (SNI 71–72) samt tillverkande företag (SNI 5–39) är särskilt överrepresenterade i de tre studerade insatserna. Det är intressant att notera att överrepresentation av dessa branscher återfinns i alla de tre studerade uppdragen. Det verkar således spegla en konsekvent och tydlig avvikelse jämfört med det svenska näringslivets sammansättning överlag.

En analys av företagens spridning över landet visar att fyra av tio deltagande företag har sin adress i Stockholms län, ett av fem företag i Västra Götalands län och knappt en av sex i Skåne län. Totalt återfinns alltså nästan tre fjärdedelar av alla företag i något av de tre svenska storstads länen.

Eftersom insatserna syftar till att främja företagens export är det av intresse att undersöka i vilken grad företagen redan i dag bedriver exportverksamhet.

Figur 4 Andel företag i miljöteknikstrategin som hade varuexport år 2011, per storleksklass

Analysen av företagens varuexport visar att en betydande del av företagen hade exporterat redan innan de deltog i insatser inom ramen för miljöteknikstrategin. Resultaten blir ungefär desamma oavsett vilket basår som väljs för analysen (2009–2011). I genomsnitt hade mellan 40–60 procent av företagen haft varuexport. Totalt hade 154 av 287 företag varuexport under år 2011.

Det är generellt sett vanligare att större företag är varuexportörer, men även inom samma storleksklasser kan skillnader noteras. De som deltagit i insatser inom ramen för IMT eller

Business Sweden förefaller i högre grad ha exporterat än de som har medverkat i Tillväxtverkets program Miljödriven Export.

Analysen av företagens export visar att en betydande andel av företagen redan är varuexportörer, vilket torde innebära att de har strukturer och kompetens på plats som gör att de har förutsättningar för att öka sin export.

2.9 Summering: förutsättningar som grund för rimliga förväntningar

Ett sätt att summera förutsättningsanalysen som helhet (ovan) är genom en fyrfältstabell. Graden av förväntade resultat presenteras horisontellt i tabellen och tidsperspektivet på kort och lång sikt presenteras vertikalt, enligt nedan:

Tabell 10 Resultat- och tidsperspektiv

	Relativt stora förväntade resultat	Relativt mindre förväntade resultat
Kort sikt	<ul style="list-style-type: none"> • Business Swedens exportinriktade uppdrag • IMT • Miljödriven export 	<ul style="list-style-type: none"> • Stöd till EU-ansökningar • Swedishcleantech.se
Lång sikt	<ul style="list-style-type: none"> • Internationell samverkan för miljöinnovationer • Testbäddar • Teknik/innovationsupphandling • Innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer • Investeringsfrämjande åtgärder med inriktning mot miljöteknikområdet • Mötesplats med fokus på privata investeringar 	<ul style="list-style-type: none"> • Bygginnovationen • Inkubatorutveckling med inriktning mot miljöteknikområdet

Med kort sikt avses att resultat bör kunna uppstå förhållandevis omedelbart, eller med en kort fördröjning (0–2 år). Med lång sikt avses resultat som dröjer flera år. Med relativt stora resultat avses resultat som kan ha en betydande påverkan på målgruppen, exempelvis genom att företag gör betydande ökning av exporten till en viss marknad, eller genom att en testbädd etableras som möjliggör för företag att genomföra viktiga tester av sina innovativa produkter inför produktutveckling och marknads lansering.

Relativt sett mindre resultat avser resultat som är viktiga men ändå av mindre betydelse för målgruppen. Ett exempel på en insats där relativt sett mindre resultat förväntas är utvecklingen av Swedishcleantech.se som kan förväntas bidra i viss mån till några företags försäljning, men sannolikt inte kommer att ha en mycket stor påverkan på företagens utveckling.

3 Miljöteknikstrategins resultat

I detta kapitel presenteras och diskuteras de övergripande slutsatserna från den resultatuppföljning som har genomförts inom ramen för utvärderingsuppdragets följeforskning.

Tabell 11 nedan ger en övergripande sammanfattning av vad utvärderingen hittills har kunnat belägga vad gäller utfall, resultat, effekter och måluppfyllelse, kopplat till miljöteknikstrategins uppdrag. I avsnitten därefter ges en mer detaljerad beskrivning av det övergripande resultatläget.

Länge fram i kapitlet analyseras frågan om uppdragens additionalitet samt förutsättningar för effekter. Frågan om additionaliteten har diskuterats i tidigare rapporter, men här har materialinsamlingen och analysen vidgats och additionaliteten har därigenom kopplas samman med resultatbedömningen.

Tabell 11 Sammanfattning av hittills belagda utfall, resultat, effekter och måluppfyllelse i miljöteknikstrategin

Hittills belagt i uppföljningen				
Uppdrag	Utfall	Resultat	Effekter	Måluppfyllelse
Grupp 1 = Stor potentiell påverkan på kort sikt. Exportfokus.				
Miljödriven export	Ja	Delvis	Nej	Nej
IMT	Ja	Delvis	Nej	Nej
Business Swedens exportfrämjande	Ja	Delvis	Nej	Nej
Grupp 2 = Stor potential på lång sikt (högre risk). Innovationsfokus.				
Internationell samverkan för miljöinnovationer	Ja	Delvis	Nej	Nej
Mötesplats med fokus på privata investeringar	Ja	Delvis	Nej	Nej
Teknik- och innovationsupphandling	Ja	Delvis	Nej	Nej
Testbäddar inom miljöteknikområdet	Ja	Nej	Nej	Nej
Bygginnovationen	Ja	Nej	Nej	Nej
Innovationsplattformar	Ja	Nej	Nej	Nej
Grupp 3 = Begränsade, relativt säkra resultat på relativt kort sikt. Samtliga målområden.				
Investeringsfrämjande inriktning mot miljöteknikområdet	Ja	Delvis	Nej	Nej
Stöd till EU-ansökningar	Ja	Delvis	Nej	Nej
Swedishcleantech.se	Ja	Delvis	Nej	Nej
Inkubatorutveckling med inriktning mot miljöteknikområdet	Ja	Delvis	Nej	Nej

I tabellen ovan listas uppdragen i miljöteknikstrategin utifrån om de helt eller i stor sett har genomförts enligt plan (utfallskolumnen). Uppdragen är vidare bedömda utifrån om resultaten (i enlighet med på förhand specificerade resultatvariabler) har kunnat beläggas så här långt. Vidare har uppdragen bedömts utifrån om någon form av säkra effekter (i enlighet

med på förhand specificerade eller rekonstruerade effektvariabler) har kunnat konstateras, samt avslutningsvis, i vilken mån de övergripande målen för uppdragen redan nu har uppnåtts eller tydligt är på väg att uppnås.

Vad gäller måluppfyllelse kan det konstateras att det antingen varit för tidigt att bedöma den övergripande måluppfyllelsen i uppdragen (vilket bör hänga ihop med att en full måluppfyllelse ännu inte har nåtts), eller att den övergripande måluppfyllelsen hittills har varit svag. En viss uppdragsövergripande måluppfyllelse kan finnas i enskilda uppdrag, men den har varit begränsad.

Motsvarande tolkning gäller även för effekterna. Uppföljningen slår fast att det är för tidigt att bedöma effekter i många uppdrag. I andra uppdrag noteras mycket begränsade effekter och i något fall har inga effekter kunnat fångas upp. Det är här viktigt att notera att utvärderingen har ställt specifika krav på vad som kan klassificeras som ett resultat och vad som räknas som en effekt.

En central förklaring till avsaknaden av effekter och övergripande måluppfyllelse är bland annat det faktum att relativt många uppdrag inte har kommit särskilt långt i sina processer. Detta gäller inte minst uppdrag som arbetar med att främja innovationer (uppdragsgrupp 2). Samtliga uppdrag där få eller inga resultat bedöms ha uppkommit kan också kopplas till strategins övergripande mål om att främja forskning och innovation inom miljöteknikområdet och underlätta för kommersialisering av innovationer. I dessa uppdrag är det ofta också väntat och förenligt med uppdragens förändringsteorier att inga tydliga resultat ännu har uppnåtts.

3.1 Specifika kända utfall

Höstens uppföljning har bland annat omfattat en kartläggning av vilka utfall som de olika uppdragen inom miljöteknikstrategin har producerat. Med utfall avses genomförda aktiviteter, konkreta produkter eller tjänster som en insats kan generera direkt. Vad gäller de specifika utfall som strategin har producerat, kan nedanstående konkreta exempel nämnas:

- sammanlagt drygt hundratalet projekt (varav en stor andel i förstudiefas)
- ett stort antal exportfrämjande och innovationsinriktade processer, samt enskilda insatser och events
- samordnande och verksamhetsutvecklande processer (genom exempelvis IMT:s verksamhet och Business Swedens samordningsuppdrag till ASSET Föreningen Svensk Miljöteknik)
- informations- och rådgivningsinsatser, inklusive produktion av en hemsida (www.swedishcleantech.se), samt fortsatt utveckling av SymbioCity-konceptet
- en investeringsfrämjande process (där ett stort antal investeringsmöjligheter på miljötekniksidan har bearbetats av Business Sweden).

Det kan också noteras att ett antal samverkanskonstellationer som har befunnit sig på en förstudienivå (exempelvis i Vinnovas innovationsinriktade program), nu har tagit steget från förstudienivån för att ansöka om ett huvudprojekt.

De utfall som hittills har genererats inom ramen för uppdragen i strategin sammanfattas i Tabell 12 nedan.

Tabell 12 Utfall från uppdragen inom miljöteknikstrategin

Uppdragsnamn	Utfall
Grupp 1 = Stor potentiell påverkan på kort sikt. Exportfokus.	
Miljödriven export	Snart ett fyrtiotal projekt. En tiondel av dessa är slutförda.
IMT	Ett stort antal delegationsresor, seminarier samt högnivåkontakter, klusteraktiviteter, möten, matchmaking, utveckling av avtal, bearbetande av företag i Sverige, analys av potentialen på olika marknader.
Grupp 2 = Stor potential på lång sikt (högre risk). Innovationsfokus.	
Internationell samverkan för miljöinnovationer	Snart 33 slutrapporterade projekt för förstudie- och samverkansuppbyggnad. Knappt ett tiotal huvudprojekt riktade mot Kina (som ännu inte har startat).
Mötesplats för aktörer inom miljöteknikområdet med fokus på privat finansiering	Främst sex processer och projekt.
Teknik- och innovationsupphandling	Ett antal intressanta kandidater för innovationsupphandling som succesivt bearbetas.
Testbäddar inom miljöteknikområdet	Drygt 25 projekt, flertalet i tidiga skeden.
Bygginnovationen	Ett femtontal projekt (främst förstudier). Fyra av dessa har slutrapporterats.
Innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer	Fyra större, nyligen uppstartade projekt.
Grupp 3 = Begränsade, relativt säkra resultat på relativt kort sikt. Samtliga målområden.	
Investeringsfrämjande åtgärder med inriktning mot miljöteknikområdet	Cirka 60–70 affärsmöjligheter inventeras, cirka 20–30 introduceras till olika investeringslösningar och cirka 10 investeringsmöjligheter befann sig i beslutsfas varje kvartal år 2013.
Stöd till EU-ansökningar	Informationsseminarier, nyhetsbrev/utskick, rådgivning, samarbete med övriga företagsfrämjande organisationer, frukostmöten och företagsbesök.
Swedishcleantech.se	En webbsida (som befinner sig i en utvecklingsfas).
Inkubatorutveckling	Två genomförda projekt som nu fortsätter i var sin ytterligare projektfas.

Tabellen ovan ger en mycket kort sammanfattning av den stora mängd utfall som har producerats hittills och som också är av en mycket varierande karaktär. Utfallen är allt från att enskilda företag har fått inspel kring utformningen av affärsavtal med parter i utlandet (Grupp 1, IMT), till att förstudier har initierats för att undersöka rimligheten i att etablera en testbädd kring landbaserade fiskodlingar (Grupp 2, Testbäddar).

I likhet med vad utvärderingen har konstaterat tidigare, förefaller insatserna inom miljöteknikstrategin hittills i stort sett ha genomförts enligt plan. Eftersom genomförandet har följt planen har också det förväntade utfallet genererats. Detta visar att uppdragen har levererat första steget i den kedja som förhoppningsvis till sist leder fram till önskade effekter. I nästa steg bedöms huruvida utfallen också har lett fram till de önskade resultaten.

3.2 Specifika kända resultat

När ett utfall ger upphov till förändringar hos en mottagare, i linje med de ambitioner som en insats har haft, kan resultat sägas ha genererats. Det kan exempelvis handla om att ett

antal genomförda kunskapshöjande insatser (utfall) har gett upphov till ökad kunskap hos deltagarna (resultat). När strategin nu har kommit relativt långt i sitt genomförande är det därför relevant att undersöka i vilken mån insatserna har åstadkommit de önskade förändringarna.

De flesta resultat som har kunnat beläggas i denna uppföljning har skett direkt i miljöteknikföretag, genom dels Tillväxtverkets program Miljödriven Export, dels i viss mån genom IMT:s insatser (Uppdragsgrupp 1, exportorienterade uppdrag). Sannolikt har resultat också uppkommit genom Business Swedens exportfrämjande insatser, men dessa har inte kunnat utvärderas i denna rapport.

Tillväxtverkets och IMT:s arbete bedöms ha lett till viss ökad kunskap om exportmarknaden för ett antal företag, samt i några fall även bättre kontakter och nya partners på exportmarknaden. Detta syns särskilt inom ramen för Tillväxtverkets satsning på Miljödriven Export. En handfull företag (cirka 3–4 av de som har svarat på en enkätundersökning) uppger också att de har etablerat sig på den aktuella marknaden med hjälp av stödet.

I andra företag (bland annat genom satsningen på IMT) har resultaten varit sänkta trösklar, nya affärsmöjligheter samt skapade ingångar eller kontakter med hjälp av den politiska nivån (det sistnämnda dock för en begränsad grupp företag). Det finns tecken på att några företag har etablerat relationer med nya leverantörer i utlandet och i något eller några fall har produkter och tjänster kunnat anpassas till den aktuella marknaden. Några företag uppger att affärskontrakt har säkrats, delvis som en konsekvens av uppdragen.

Utöver detta bedöms strategin ha bidragit till att ett par intressanta utländska investeringar i Sverige inom miljöteknikområdet har kunnat understödjas fram till en faktisk investering. Detta har skett genom Business Swedens investeringsfrämjande insatser. Några nya miljöteknikföretag och affärsidéer har också kunnat tas in i inkubatorer inom ramen för ett av de projekt som finansieras av ALMI. I ett antal innovationsprojekt inom ramen för programmet Internationell samverkan för miljöinnovationer har också en konsortiebaserad samverkan med Kina och Brasilien initierats. Vidare har omkring tjugo företag ansökt (alternativt ska ansöka) om forskningsmedel från EU:s fonder genom den satsning Tillväxtverket driver.

Energimyndigheten har också arbetat med ett deluppdrag inom ramen för det större uppdraget med fokus på privata investeringar i miljöteknik där man har arbetat för att stärka förutsättningarna för finansiering via Europeiska Investeringsfonden (EIF), samt för att hitta en svensk intermediär till EIF. Energimyndigheten menar också att de har haft viss framgång genom att en svensk intermediär nu ser ut att etableras. (Energimyndigheten menar att de inte ensamma kan ta på sig äran för detta, men att de ändå haft någon slags påverkan).

Vidare finns det indikationer på att miljöteknikstrategin genom IMT:s arbete har bidragit till ett delvis bättre samordnat exportfrämjande inom miljöteknikområdet. Denna fråga behöver dock undersökas ytterligare i det fortsatta utvärderingsarbetet.

Några intressanta förfrågningar till miljöteknikföretag angående produkter eller tjänster har eventuellt inkommit som ett resultat av swedishcleantech.se.

De ovan diskuterade resultaten bör dock bedömas med viss försiktighet då det är möjligt att flera av dem kunde ha uppnåtts även i frånvaron av miljöteknikstrategins uppdrag. Det är därför osäkert hur stor del av resultaten som bör räknas uppdragen och miljöteknikstrategin tillgodo (detta diskuteras djupare i ett senare avsnitt).

I Tabell 13 nedan sammanfattas resultatuppföljningens bedömning av de hittills uppnådda resultaten.

Tabell 13 Resultat av uppdragen inom miljöteknikstrategin

Uppdragsnamn	Resultat
Grupp 1 = Stor potentiell påverkan på kort sikt. Exportfokus.	
Miljödriven export	För tidigt att bedöma för programmet som helhet, men för flera enskilda företag har resultat redan uppkommit: ökad kunskap, anpassade produkter, etablerade affärsrelationer etcetera.
IMT	Vissa resultat hos företagen har uppkommit, men med IMT som ett av flera bidrag i en bredare offentlig samverkan.
Grupp 2 = Stor potential på lång sikt (högre risk). Innovationsfokus.	
Internationell samverkan för miljöinnovationer	För tidigt att bedöma, men en viss internationell samverkan har troligtvis uppkommit, liksom projektprocesser och kunskap av förstudieslag.
Mötesplats för aktörer inom miljöteknikområdet med fokus på privat finansiering	Vissa indikationer finns på att det redan har uppstått faktiska resultat i någon form bland privata investerare.
Teknik- och innovationsupphandling	Inga upphandlingar har genomförts så här långt.
Testbäddar inom miljöteknikområdet	Inga resultat så här långt (för tidigt att bedöma).
Bygginnovationen	Inga resultat så här långt (för tidigt att bedöma).
Innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer	Inga resultat så här långt (för tidigt att bedöma).
Grupp 3 = Begränsade, relativt säkra resultat på relativt kort sikt. Samtliga målområden.	
Investeringsfrämjande åtgärder med inriktning mot miljöteknikområdet	Två högkvalitativa investeringar så här långt – enligt Business Swedens egen rapportering.
Stöd till EU-ansökningar	20 ansökningar så här långt.
Swedishcleantech.se	Vissa resultat har redan uppnåtts. Full potential uppnås sannolikt efter nylanseringen.
Inkubatorutveckling	För tidigt att bedöma men vissa resultat har uppnåtts. Inga breda resultat i inkubatorsystemet ännu.

Övergripande kring strategiuppdragens resultat kan det konstateras att de resultat som har kunnat beläggas ligger i linje med vad som kan förväntas utifrån uppdragens karaktär. Inom den exportorienterade första uppdragsgruppen finns vissa indikationer på enstaka resultat och likaså inom den tredje uppdragsgruppen. I den innovationsorienterade andra uppdragsgruppen kan dock inga resultat konstateras ännu, men det är heller inte rimligt att förvänta sig, givet dessa uppdrags inriktning.

3.3 Uppdragens additionalitet

Med additionalitet avses dels huruvida en offentlig insats hade genomförts även i frånvaron av stöd genom miljöteknikstrategin, dels huruvida de processer som insatserna vill främja hade blivit av även utan ett särskilt stöd. Uppdragens additionalitet har analyserats tidigare under utvärderingsarbetet. Genom en utökad datainsamling och därigenom bättre kunskap om insatsernas additionella värde, görs här en ny bedömning av respektive upp-

drag. Det kan konstateras att antalet uppdrag som bedöms ha delvis tveksam additionalitet är något fler nu i jämförelse med tidigare bedömningar, mot bakgrund av det ytterligare material som har funnits för bedömning.⁸ Den preliminära helhetsbedömningen avseende uppdragens additionalitet är att 7 av de 12 bedömda uppdragen bedöms ha en delvis tveksam additionalitet.

I nedanstående tabell sammanfattas resultatuppföljningens bedömning av uppdragens additionalitet.

Tabell 14 Helhetsbedömning av additionaliteten i uppdragen inom miljöteknikstrategin

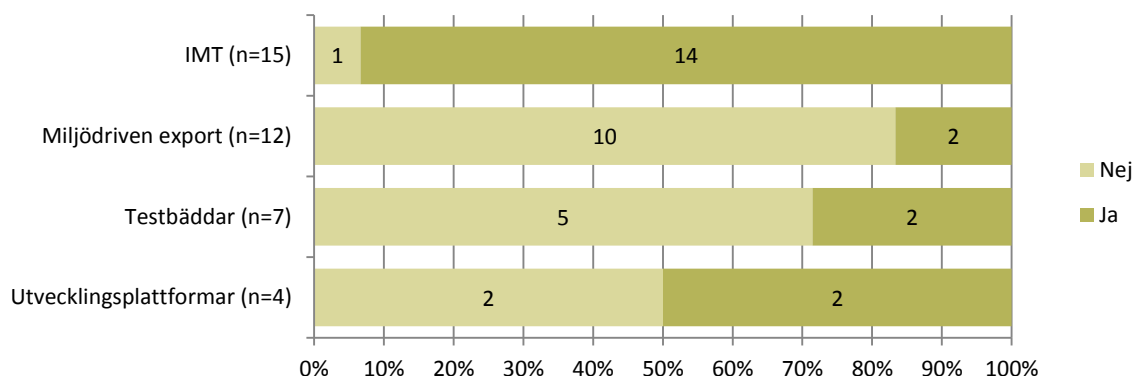
Uppdragsnamn	Additionalitet	
	Bedömning	Kommentar
Grupp 1 = Stor potentiell påverkan på kort sikt. Exportfokus.		
Miljödriven export	OK	Sannolikt relativt god. En mindre del av företagets insatser hade genomförts även utan stödet.
IMT	Osäker	Additionaliteten direkt gentemot företagen bedöms ha varit relativt låg
Grupp 2 = Stor potential på lång sikt (högre risk). Innovationsfokus.		
Internationell samverkan för miljöinnovationer	OK	Sannolikt relativt god. Dock brister underlaget för att bedöma detta.
Mötesplats för aktörer inom miljöteknikområdet med fokus på privat finansiering	OK	Bedöms som god på insatsnivå, men insatserna kan ännu inte kopplas till någon specifik förändring med avseende på privata investeringar.
Teknik- och innovationsupphandling	OK	Sannolikt god, givet att Energimyndigheten inte hade genomfört detta ändå, samt givet att man arbetat med teknik som redan finns på marknaden eller som ändå hade utvecklats starkt.
Testbäddar inom miljöteknikområdet	Osäker	Delvis en riskfaktor.
Bygginnovationen	Osäker	Kan delvis vara svag, men detta bör undersökas ytterligare.
Innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer	Osäker	Delar av projektaktiviteterna hade sannolikt genomförts även utan finansieringen. Få alternativa finansierare enligt projektägarna.
Grupp 3 = Begränsade, relativt säkra resultat på relativt kort sikt. Samtliga målområden.		
Stöd till EU-ansökningar	Osäker	Sannolikt förhållandevis god additionalitet. Frågan bör dock undersökas djupare.
Inkubatorutveckling	OK	Sannolikt relativt god.
Swedishcleantech.se	Osäker	Med tvekan god additionalitet.
Investeringsfrämjande åtgärder med inriktning mot miljöteknikområdet	Osäker	Åtminstone delvis bristfällig.

Uppdragen med delvis tveksam additionalitet är kopplade till alla tre målen i miljöteknikstrategin så den bristande additionaliteten verkar slå jämnt över strategin, både gentemot

⁸ Andelen additionella uppdrag säger dock inget om graden av additionalitet i enskilda uppdrag.

uppdrag och direkt till företag och i uppdrag som stärker den företagsfrämjande strukturen och innovationssystemet.

Figur 5 (nedan) redovisar resultat från enkätundersökningar med företag och projekt som har genomförts inom resultatuppföljningen. Frågan som diagrammet berör är huruvida respondenten bedömer att det är troligt att insatserna i det aktuella projektet hade genomförts även utan stödet. Svaren bör tolkas med försiktighet då antalet respondenter är få och varierar betänkligt, och då typen av respondent varierar mellan företag (IMT, delvis Miljödriven export) och projekt (Testbäddar, Utvecklingsplattformar, delvis Miljödriven export).

Figur 5 Enkät svar på frågan "Är det troligt att insatserna i projektet hade genomförts även utan stödet?"

Stora skillnader kan observeras i svaren från respondenterna i de olika insatserna. När additionaliteten definieras på detta vis är den allra lägst i IMT där över 90 procent av de svarande uppger att projekten blivit av även utan IMT.

Viktigt att lägga till är dock också att även om företag eller projekt hade genomförts även utan ett visst stöd så kan stödet ha bidragit med viktiga mervärden på andra sätt.

En "tveksam" additionalitet enligt denna definition är inte samma sak som att ett uppdrag saknar additionalitet. Detta speglas i enkät svaren, där respondenter uppger att även om projektet hade blivit av även utan stödet, så har detta bidragit till att man kunnat skala upp ett projekt (volymmässig additionalitet), att man kunnat tidigarelägga och snabba upp ett projekt (tidsmässig additionalitet) och i några fall att kvaliteten på projektet har kunnat ökas (kvalitetsmässig additionalitet).⁹

⁹ För en vidare diskussion kring olika typer av additionalitet, se *English Partnerships (2008) Additionality Guide – A standard approach to assessing the additional impact of interventions*.
https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/191511/Additionality_Guide_0.pdf

Tabell 15 Olika typer av additionalitet

Typ av additionalitet	Förklaring
Volym/skala	Att en aktivitet eller satsning sker som är volymmässigt större än vad som annars hade varit fallet.
Tid	Att en satsning eller aktivitet genomförs tidigare än vad som annars hade varit fallet.
Kvalitet	Att kvaliteten i en satsning eller aktivitet blir högre än vad som annars varit fallet.

Dessa svar belyser därmed det faktum att uppdragen inte alltid avgör om något genomförs eller inte (av exempelvis ett projekt eller en exportsatsning), utan också kan påverka exempelvis kvaliteter, volymer eller tidigarelägganden. Dessa aspekter kan också förväntas vara kopplade till de enskilda uppdragens underliggande förändringslogik.

Additionaliteten är också tydligt beroende av uppdragstyp, där IMT är en samordnande part och Miljödriven export tillhandahåller ett direkt finansiellt stöd för export, medan övriga är långsiktiga innovationsprojekt. IMT arbetar i hög grad tillsammans med andra aktörer och möter också målgruppen som en part i en bredare samverkan, något som kan vara ett skäl till varför företagen tillskriver dem lägre relativ additionalitet. I de övriga uppdragen har målgruppen också (av de som har besvarat enkäten) tilldelats ett ekonomiskt stöd, medan IMT:s insatser bland annat är tänkta att skapa tillträde till en politisk nivå, stärka kontaktnät etcetera.

Utvecklingsplattformarna, Testbäddsatsningen och projekten inom Miljödriven export har också det gemensamt att de befinner i tidiga och utvecklingsinriktade processer, medan IMT i högre grad arbetar med redan relativt aktiva och ofta något större miljöteknikföretag som inte sällan kan förväntas ha haft ett intresse för export och som faktiskt också tidigare har exporterat innan kontakten med IMT initierades.

3.4 Förutsättningar för effekter

I det stora flertalet uppdrag är slutsatsen i nuläget att det inte finns något som direkt har talat mot att effektmålen ska kunna uppnås. Det faktum att många uppdrag fortfarande befinner sig i en relativt tidig fas gör frågan om förutsättningar för effekter problematisk.

Genom att försöka skatta förutsättningarna baserat på utfall och resultat så finns en risk att underskatta, alternativt överskatta, förutsättningarna för enskilda uppdrag utifrån så kallade falskt positiva och falskt negativa samband. Bedömningarna av förutsättningar för effekter har därför gjorts med försiktighet.

Tabell 16 nedan sammanfattar resultatuppföljningens bedömning av uppdragens förutsättningar att nå effekter.

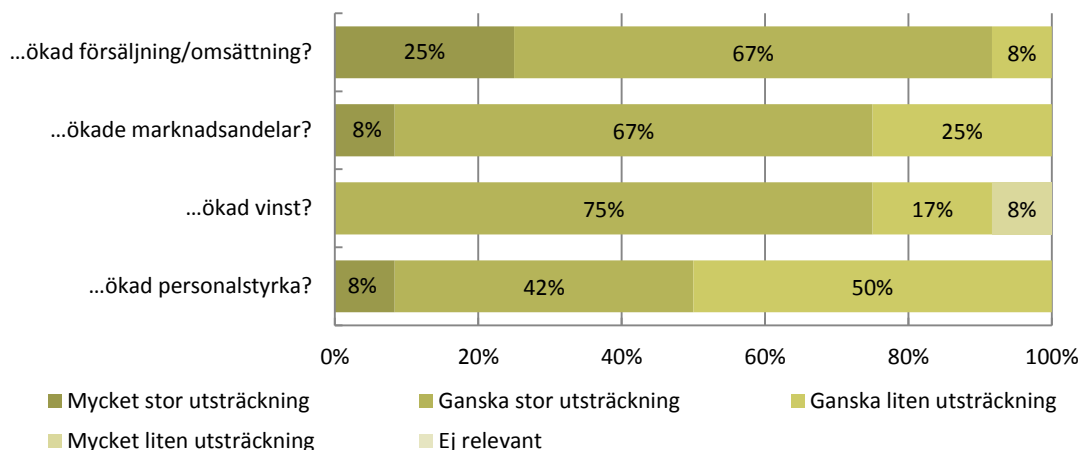
Tabell 16 Bedömning av förutsättningar för effekter i uppdragen inom miljöteknikstrategin

Uppdragsnamn	Effekter och förutsättningar för effekter
Grupp 1 = Stor potentiell påverkan på kort sikt. Exportfokus.	
Miljödriven export	För tidigt att bedöma för programmet som helhet, men vissa effekter kan sannolikt uppnås. De angivna effekterna bedöms vara möjliga att uppnå på sikt.
IMT	Begränsade så här långt på företagsnivå. IMT kan ge ett mindre bidrag i en bredare samverkan (för att angivna effekter ska kunna uppnås).
Grupp 2 = Stor potential på lång sikt (högre risk). Innovationsfokus.	
Internationell samverkan för miljöinnovationer	För tidigt att bedöma för programmet som helhet/sannolikt inga så här långt. De angivna effekterna bedöms vara möjliga att uppnå på sikt.
Mötesplats för aktörer inom miljöteknikområdet med fokus på privat finansiering	För tidigt att bedöma men sannolikt inga. De angivna effekterna bedöms vara möjliga att uppnå på sikt.
Teknik- och innovationsupphandling	Går inte att bedöma innan en faktisk upphandling har genomförts. De angivna effekterna bedöms vara möjliga att uppnå på sikt.
Testbäddar inom miljöteknikområdet	För tidigt att bedöma/inga så här långt. De angivna effekterna bedöms vara möjliga att uppnå på sikt.
Bygginnovationen	För tidigt att bedöma/inga så här långt. De angivna effekterna bedöms vara möjliga att uppnå på sikt.
Innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer	För tidigt att bedöma/inga så här långt. De angivna effekterna bedöms vara möjliga att uppnå på sikt.
Grupp 3 = Begränsade, relativt säkra resultat på relativt kort sikt. Samtliga målområden.	
Investeringsfrämjande åtgärder med inriktning mot miljöteknikområdet	Effekter kan fastslås när Business Sweden:s rapporterade investeringar går att koppla samman med insatsen på ett tydligare sätt. Inte troligt att angivna effektmål kommer att kunna uppnås.
Stöd till EU-ansökningar	Uppdragets kvantitativa mål kommer sannolikt inte nås, vilket antyder en svagare effekt än planerat. Vissa effekter kommer dock troligtvis ändå att uppstå. Omfattningen går ännu inte att bedöma.
Swedishcleantech.se	Något för tidigt att mäta. De angivna effekterna bedöms vara möjliga att uppnå på sikt.
Inkubatorutveckling	För tidigt att bedöma, men vissa effekter kan ha uppnåtts. Inga breda effekter i inkubatorsystemet så här långt. De angivna effekterna bedöms vara möjliga att uppnå på sikt.
CENTEC	Sannolikt vissa effekter på exporten – men kopplingen till miljöteknikstrategin är relativt svag och additionaliteten (samt effekter) överskattas sannolikt i SIDA:s utvärdering.

De uppdrag där det i nuläget finns ett substantiellt underlag för att bedöma förutsättningar för effekter, baserat på dagens upparbetade kunskap om utfall och resultat är följande:

- Miljödriven export, Tillväxtverket
- Investeringsfrämjande inriktning inom miljöteknikområdet, Business Sweden
- Stöd till EU-ansökningar, Tillväxtverket

I Miljödriven export bedöms förutsättningarna för vissa effekter på medverkande miljöteknikföretag generellt vara goda.¹⁰ Figur 6 nedan visar hur företagen som har medverkat i Miljödriven export bedömer förutsättningarna för effekter, två år efter det att deras finansierade projekt har avslutats.

Figur 6 Enkät svar Miljödriven export "I vilken utsträckning tror du att exportsatsningen med stöd från Tillväxtverket (2 år efter att projektet är avslutat) kommer att ha medfört något av följande"

I uppdragen Investeringsfrämjande inriktning inom miljöteknikområdet (Business Sweden), samt Stöd till EU-ansökningar (Tillväxtverket), är bedömningen att uppdragens interna, kvantifierade mål inte kommer att nås. Detta pekar på att man troligtvis uppnår en svagare effekt än vad som inledningsvis förväntades i uppdragen. Dock kommer dessa uppdrag ändå sannolikt att få vissa (om än mindre) effekter på de områden där de genomförs. I bägge uppdragen bör det vara möjligt att genomföra en så kallad subjektiv kontrafaktisk analys för att längre fram beskriva dessa effekter.

3.5 Slutsatser från resultatuppföljningen

Vid tolkningen av den nulägesanalys som genomfördes inom ramen för utvärderingsarbetet våren 2013 (WP/PM 2013:11), konstaterades att merparten av uppdragen i strategin hade väl utvecklade insatslogiker, adekvata resurser i förhållande till sina ambitioner och hade uppnått ett gott tempo i genomförandet. Nulägesanalysen fastslog också att många uppdrag saknade tydliga resultatmål, vilket befarades kunna leda till bristande styrning av uppdragens genomföranden. Vidare konstaterades också att additionaliteten var oklar i flera uppdrag och att planer för det långsiktiga lärandet saknades i många fall.

Den resultatuppföljning och -analys som har presenterats i detta kapitel har redogjort för det stora antal utfall som har uppnåtts i de olika uppdragen och de resultat som har börjat framträda i några uppdrag. De utfall som har belagts i denna uppföljning ligger i linje med vad som hade kunnat förväntas utifrån den positiva bild av genomförandet som tecknades i nulägesanalysen.

¹⁰ I programmet finns också relativt goda förutsättningar för att genom en kvantitativ effektanalys (ett kvasi-experimentellt upplägg) och fastställa det kontrafaktiska utfallet för företagen.

De resultat som har kunnat beläggas hittills är begränsade. De har uppkommit i de insatser där de har kunnat förväntas – i uppdrag som mer direkt har riktat sig mot företag och som framför allt är relaterade till strategins mål att främja exporten av svensk miljöteknik.

Relativt många uppdrag inom strategin är inriktade mot strategins mål: att främja forskning och innovation, samt underlätta för innovationer att kommersialiseras. Dessa uppdrag är många till antalet och står för en betydande del av de resurser som har allokerats i strategin. Uppdragen med denna inriktning har en lång tidshorisont och dess resultat och effekter kan därför dröja.

En viktig anmärkning utifrån analyserna av denna uppföljning är att man bör vara försiktig med att dra för långtgående slutsatser kring uppdragens möjligheter att producera de avsedda resultaten och effekterna. Det är ännu för tidigt att säga vilka resultat och effekter som strategin kommer att bidra till.

En rekommendation för framtida satsningar med denna inriktning är att fokusera på insatser med tydlig additionalitet. Som redan har konstaterats är additionaliteten i flera av strategiuppdragen otydlig. Det är dels möjligt att flera satsningar hade genomförts även i frånvaron av strategin, dels att processer hos deltagande företag hade genomförts även utan stödet.

Vad gäller additionaliteten är det viktigt att poängtera att uppföljningen pekar på att uppdragen inom strategin i många fall inte förefaller få sina målgrupper att genomföra satsningar som annars inte hade blivit av. Istället möjliggör satsningarna för målgrupperna att skala upp satsningar, att tidigarelägga dem, eller att öka kvaliteten i dem. Denna typ av bidrag kan vara nog så värdefulla för samhället, men de kan vara svårare att belägga i en utvärdering.

4 Analys av Sveriges gröna konkurrenskraft

Miljöteknikstrategins utformning och implementering tar sin utgångspunkt i Sveriges näringslivsstruktur, dess styrkor och svagheter. Hur strategin kommer att lyckas bygger således i hög grad på vilka förutsättningar för utveckling som finns inom olika delar av det svenska näringslivet. Inom forskningen i dag finns en stark tro på att miljöutmaningarna kommer att påverka spelreglerna för näringslivet och att detta innebär att företagen för att lyckas internationellt inte bara behöver vara konkurrenskraftiga i traditionella termer, utan också ligga långt framme vad gäller miljömässig, grön konkurrenskraft.

Hittills har dock kunskapen om Sveriges gröna konkurrenskraft varit begränsad. För att belysa Sveriges gröna konkurrenskraft har Tillväxtanalys låtit genomföra en studie där Sverige och ett antal andra länder analyseras och jämförs på branschnivå. Analysen utgår från tre dimensioner som bedöms vara viktiga för grön konkurrenskraft:

- branschernas gröna innovationsaktivitet (mäts genom gröna patent)
- branschernas förmåga att vinna och behålla marknadsandelar (komparativa fördelar, mäts genom nuvarande andel av världsmarknadsexporten)
- om branscherna har ett fördelaktigt utgångsläge (mäts genom nuvarande produktionsvärde).

Utifrån dessa tre dimensioner jämförs Sveriges gröna konkurrenskraft på branschnivå med konkurrenskraften i fjorton andra länder.

Det är viktigt att poängtera att studien har viktiga begränsningar, framför allt på grund av att det är svårt att mäta och jämföra grön innovationsaktivitet. Exempelvis använder studien gröna patent som indikator för denna aktivitet, men de fångar bara in en del av all innovationsverksamhet som sker och det kommersiella värdet av olika patent varierar kraftigt.¹¹ Trots begränsningarna utgör studien ett betydelsefullt steg framåt inom området.

4.1 Övergripande analys av grön innovationsaktivitet

Sveriges gröna konkurrenskraft jämförs först på en övergripande nivå med åtta stora ekonomier och sex mindre, exportorienterade ekonomier som kan vara särskilt intressanta att relatera till. I Tabell 17 nedan beskrivs respektive lands genomsnittliga position för samtliga branscher inom tillverkningsindustrin som har ingått i studien. Länderna är rangordnade efter genomsnittlig andel av gröna patent (viktade värden).

¹¹ För en vidare diskussion kring studiens utmaningar och utvecklingsmöjligheter, se Tillväxtanalys WP/PM 2013:11.

Tabell 17 Jämförelse av ländernas sammantagna gröna konkurrenskraft

Land	Grön patentandel (%)		Grönt innovationsindex (GII)		Branscher med GII > 1		Branscher med GII = 0	
	Medelvärde (%)	Viktat medelvärde (%)	Medelvärde	Viktat medelvärde	Antal branscher	% av output	Antal branscher	% av output
Japan	9,28	8,98	1,80	1,61	47	77,34	3	0,69
Sydkorea	7,89	8,12	1,37	1,34	37	58,57	7	0,37
Danmark	9,04	7,36	0,89	0,96	18	53,36	23	34,75
Tyskland	8,97	7,31	1,36	1,26	33	41,42	7	7,84
Frankrike	8,99	6,68	1,02	0,85	28	40,38	17	22,47
USA	6,00	6,39	0,92	0,97	28	35,48	3	0,10
Sverige	7,54	6,08	0,69	0,62	17	27,34	26	25,94
Finland	6,50	5,85	1,17	0,99	18	25,73	21	16,67
Kina	5,56	5,70	0,96	1,03	25	49,78	11	2,48
Storbritannien	6,20	5,60	0,79	0,87	21	39,99	21	18,94
Norge	9,79	4,86	1,01	0,71	16	30,22	26	40,21
Italien	5,94	3,94	0,74	0,61	15	22,52	15	6,61
Irland	6,11	3,91	0,79	1,40	8	41,37	20	51,56
Nederländerna	5,18	3,58	0,56	0,73	14	40,06	26	31,94
Belgien	5,48	3,06	0,64	0,42	14	25,34	28	43,51

De två första kolumnerna visar den genomsnittliga andelen gröna patent i de studerade branscherna. Den (oviktade) genomsnittliga andelen gröna patent i Sverige är 7,54 procent, något över genomsnittet i de länder som har studerats (7,23 procent). När patentandelarna viktas efter branschernas relativa storlek, faller andelen i Sverige till drygt 6 procent, vilket indikerar att Sverige har en hög grön patentaktivitet i branscher som utgör relativt små andelar av landets ekonomi. Trots det ligger Sverige i detta avseende något före genomsnittet i de länder som studeras (5,82 procent), vilket placerar oss på en sjundeplats av de femton studerade länderna.

Genom att den gröna patentandelen relateras till en grön patentandel inom motsvarande bransch i andra länder, har ett grönt innovationsindex beräknats (GII). Värdena är framräknade så att värden under ett (1) indikerar ett resultat under genomsnittet, medan värden över ett (1) motsvarar ett resultat över genomsnittet. Sveriges genomsnittliga gröna innovationsindex är 0,69 (viktat för branschstorlek 0,62) – en bra bit efter genomsnittet i de studerade länderna. Med detta mått ligger Sverige på tolfte plats av de femton studerade länderna. Anledningen till detta är att Sveriges gröna innovationsaktivitet är koncentrerad till ett fåtal branscher där aktiviteten är mycket hög, men samtidigt har många branscher låg grad av aktivitet.

Den ojämnt fördelade gröna innovationsaktiviteten belyses närmare i de sista kolumnerna i Tabell 17, där antalet och den sammantagna storleken presenteras för de branscher där innovationsaktiviteten överstiger medelvärdet (Branscher med GII > 1), respektive

branscher där ingen grön innovationsaktivitet har noterats, trots att sådan finns i motsvarande branscher på andra håll i världen (Branscher med $GII = 0$).

Det framgår att Sverige har högre grön innovationsaktivitet i 17 branscher, vilka står för 27 procent av det svenska produktionsvärdet. Samtidigt har 26 branscher ingen registrerad grön innovationsaktivitet, vilket motsvarar 26 procent av det svenska produktionsvärdet. Andelen svenska branscher utan grön innovationsaktivitet är i nivå med den i många andra mindre länder. Bland de mindre länderna överträffas Sverige här endast av Finland.

Sveriges övergripande position vad gäller grön innovationsaktivitet kan sammanfattas på följande vis: några branscher presterar mycket väl, samtidigt som ett betydande antal branscher ligger efter och majoriteten av branscherna presterar i nivå med genomsnittet. Sveriges position är här i nivå med den i andra mindre länder, såsom Norge, Finland, Nederländerna och Belgien. Bland de mindre länderna ligger dock Sverige en bra bit efter Danmark, där 18 branscher tillsammans står för mer än hälften (53 procent) av produktionsvärdet och har en grön innovationsaktivitet över genomsnittet.

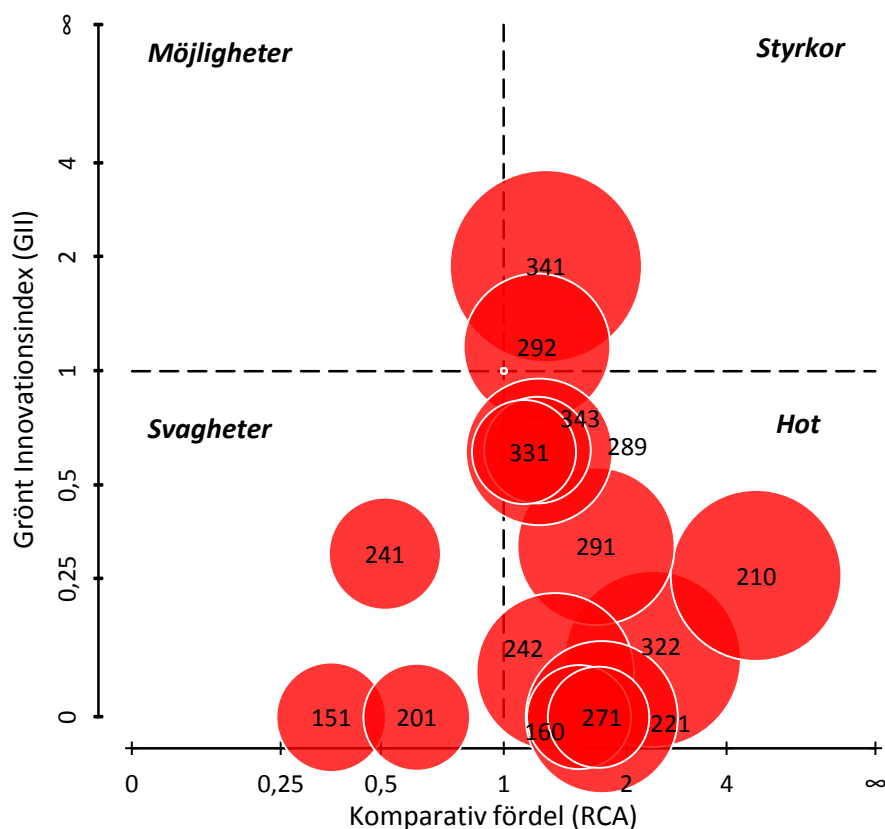
4.2 Grafisk analys av grön konkurrenskraft

Här presenteras en grafisk analys av de data som ligger till grund för Tabell 17. I följande ”bubbeldiagram” illustreras branschernas gröna innovationsaktivitet (GII) på den vertikala axeln och deras komparativa fördelar (mätt som relativ andel av världsmarknadsexporten, förkortat som RCA¹²) längs den horisontella axeln. Branschernas storlek i respektive land illustreras genom bubblornas storlek.¹³ Data är justerade så att värden mellan ett och noll indikerar att branschen presterar under medelvärdet, medan värden över ett indikerar att branschen presterar över medel. Tillsammans ger dessa uppgifter en indikation av de olika branschernas gröna konkurrenskraft.

¹² RCA står för Revealed Comparative Advantage och är ett mått på hur stor andel av ett lands totala export som kommer från en viss bransch, relativt branschens totala andel av världsmarknadsexporten. Detta mått refereras normalt till som ett så kallat Balassaindex.

¹³ Både RCA- och GII-data har skalats om så att genomsnittet mellan länderna blir ett. För att ytterligare förenkla presentationen har fördelningarna för RCA och GII justerats så att de framstår som symmetriska, även om de egentligen är skeva (till höger)).

4.2.1 Övergripande analys av Sverige

Figur 7 Grön konkurrenskraft – svensk tillverkningsindustris 15 största branscher

I ovanstående diagram presenteras Sveriges tillverkningsindustris femton största delbranscher utifrån den analysram som har presenterats ovan. Generellt kan sägas att branscher i det övre högra hörnet har komparativa fördelar och presterar samtidigt väl, vad gäller grön innovationsaktivitet (styrkor). Däribland återfinns tillverkning av motorfordon (341) och specialmaskiner (292). Några mindre branscher (som därför inte ingår i diagrammet) återfinns också i detta hörn: tillverkning av möbler (361) och elektriska motorer, generatorer och transformatorer (311). Branscherna inom detta område har höga andelar gröna patent, i många fall långt högre än vad som återfinns i de övriga studerade länderna.

Branscher i det nedre vänstra hörnet har ingen komparativ fördel och presterar under medel vad gäller grön innovationsaktivitet. Dessa sektorer bedöms som svagare ur ett grönt konkurrenskraftsperspektiv (svagheter). Bland dessa sektorer återfinns bland annat tillverkning av baskemikalier (241) och sågning och hyvling av trä (201).

I det nedre högra hörnet återfinns branscher som har en komparativ fördel i dag, men som har en relativt låg grön innovationsaktivitet. Deras komparativa fördel på marknaden kan därför vara hotad på sikt (hot). Bland dessa sektorer finns flera större svenska branscher, såsom telekom (322), pappers- och massatillverkning (210) och andra kemiska produkter (242).

Inga av Sveriges 15 största tillverkande branscher återfinns inom det övre vänstra hörnet. Där placeras annars branscher som har hög grön innovationsaktivitet men inga nuvarande

Jämfört med övriga länder kan konstateras att utifrån Sveriges position på den horisontella axeln, komparativa fördelar, verkar många av de större tillverkningsbranscherna i Sverige i dag stå sig förhållandevis väl internationellt sett. Sverige har relativt många branscher av betydande storlek på den högra sidan av diagrammet, i jämförelse med övriga länder.

Sett till den vertikala axeln, som illustrerar grön innovationsaktivitet, förefaller Sveriges position mindre fördelaktig. Totalt sett återfinns många branscher i den nedre halvan av diagrammet, vilket indikerar att de presterar under medel vad gäller grön innovationsaktivitet, sett till hur aktiviteten i dessa branscher ser ut i andra länder. Av de större svenska branscherna återfinns således flera inom de områden som kan kategoriseras som ”hotade” eller som ”svagheter”.

4.3 Slutsatser från studien

Studien finner att Sveriges gröna konkurrenskraft överlag är jämförbar med den i Irland, Finland, Norge och Frankrike. I Europa är Sverige fränsprunget av Danmark och Tyskland, som båda har många branscher med hög grön innovationsaktivitet och komparativa fördelar. Värt att notera är också att i flera branscher där Sverige idag är konkurrenskraftigt, har motsvarande branscher i tillväxtekonomier som Kina och Sydkorea men också Japan, Finland och Norge, väsentligt högre nivå av grön innovationsaktivitet än Sverige. Detta kan innebära att dessa länder kan vara väl positionerade för att konkurrera med Sverige inom dessa branscher i en framtida grön ekonomi.

En detaljerad branschanalys visar vidare att Sverige har ett litet antal branscher med en hög nivå av grön innovationsaktivitet och ett stort antal branscher med en låg nivå av grön innovationsaktivitet. Sverige tycks ha en stark grön konkurrenskraft i ett fåtal branscher, framför allt inom fordonsindustrin och i tillverkningen av specialmaskiner och möbler.

Andra svenska branscher utmärker sig med starka komparativa fördelar i dagsläget, men kan riskera att tappa marknadsandelar på grund av låg grön innovationsaktivitet. I denna kategori noteras särskilt pappers- och massatillverkning och telekommunikation.

Denna analys landar inte i några policyrekommendationer, men kan utgöra underlag för att utforma smartare policyer i framtiden. Utifrån de resonemang som har förts kring grön konkurrenskraft kan flera olika policyansatser tänkas. Riktade satsningar på enskilda branscher inom alla fyra kvadranter skulle potentiellt kunna vara relevanta, eller tvärtom: satsningarna skulle kunna fokusera på att utveckla generella ramvillkor för ett grönare och mer konkurrenskraftigt näringsliv. Även om inga direkta policyrekommendationer kan utvinnas ur denna studie, kan det vara relevant att beakta analysen inför utformningen av kommande satsningar.

Dessa resultat bedöms vara en värdefull utgångspunkt för vidare analyser av svenska insatser för att främja miljöteknikföretagande. På grund av att studien försöker mäta svårfångade koncept, såsom konkurrenskraft och miljöinriktad innovation, finns det stora möjligheter att utveckla studien för att komma fram till ännu mer användbara slutsatser.¹⁴ Vidare studier skulle kunna undersöka om resultaten påverkas av (så kallade) catch up-effekter, ta hänsyn till varierande kvalitet i patent, undersöka alternativa mått för grön konkurrenskraft och granska trender över tid.

¹⁴ För en vidare diskussion kring studiens utmaningar och utvecklingsmöjligheter, se Tillväxtanalys WP/PM 2013:11.

4.4 Miljöteknikstrategin i ljuset av konkurrenskraftsstudien

Med utgångspunkt i analysen av svensk tillverkningsindustris gröna konkurrenskraft kan även inriktningen i miljöteknikstrategin belysas. Några frågeställningar som är intressanta att besvara är:

- Representerar företagen som deltar i strategin branscher som redan idag har komparativa fördelar, eller verkar de i branscher som idag är underrepresenterade på exportmarknaden?
- Representerar företagen branscher som överlag har en hög grad av grön innovationsaktivitet, eller branscher med en lägre grad av grön innovationsaktivitet?

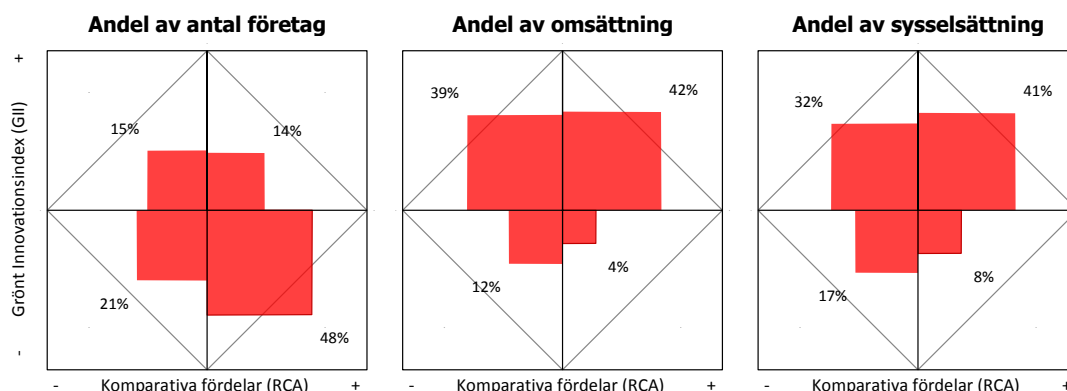
En andel av de företag som har deltagit i insatser inom ramen för strategin återfinns i tillverkande branscher.¹⁵ Fördelningen av dessa företag kan därmed illustreras utifrån i vilken grad branscher med hög eller låg grön konkurrenskraft är representerade i strategin.¹⁶

Då ett fåtal stora företag förväntas kunna snedvridera helhetsbilden undersöks även små och medelstora företag separat.¹⁷

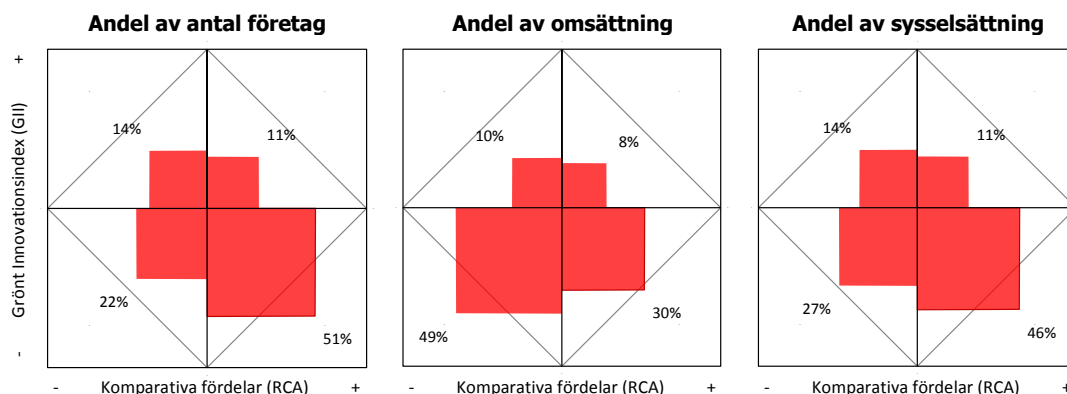
¹⁵ 93 av 287 företag tillhör någon form av tillverkande bransch 83 av 287 har kunnat identifieras.).

¹⁶ Här har alla företag summerats per bransch utifrån grön konkurrenskraft. Summering har gjorts utifrån hur stor andel av miljöteknikstrategins företag som befinner sig i var och en av de fyra kvadraterna (hög GII och låg RCA, hög GII och hög RCA, låg GII och låg RCA respektive låg GII och hög RCA).

¹⁷ Av de 83 företagen exkluderas därmed 15, och 68 företag kvarstår.

Figur 9 Företagen i miljöteknikstrategin: fördelning utifrån svenska branschers gröna konkurrenskraft (omfattar företagen som har deltagit i IMT, Business Sweden, samt Tillväxtverkets Miljödriven export)

Figur 10 Företagen i miljöteknikstrategin: fördelning utifrån svenska branschers gröna konkurrenskraft (endast företag under 250 anställda, omfattar företagen som deltagit i IMT, Business Sweden samt Tillväxtverkets Miljödriven export)

Beroende på hur man räknar framträder olika bilder av företagen inom miljöteknikstrategin. Sett till antalet företag så överensstämmer fördelningen i hög grad med den övergripande fördelningen för Sverige. Sett utifrån antalet företag så kommer merparten från branscher som är konkurrenskraftiga idag (sett till komparativa fördelar), men som har en låg grad av grön innovationsaktivitet. Om man istället studerar fördelningen utifrån omsättning och sysselsättning framträder en annan bild. Ur detta perspektiv visar det sig att en stor del av miljöteknikstrategins företagsorienterade insatser har riktats till företag från branscher med en hög grad av grön innovationsaktivitet.

När de stora företagen exkluderats ur analysen ser bilden annorlunda ut. En stor andel av företagen – sett till både antal, omsättning och sysselsättning – representerar branscher som har en låg grad av grön innovationsaktivitet.

De större företagen i strategin återfinns följaktligen i branscher som har en hög grad av grön innovationsaktivitet, medan de mindre i större utsträckning återfinns i branscher som har en lägre grad av grön innovationsaktivitet. Detta kan tolkas på flera vis. Det är exempelvis möjligt att de mindre företagen bedriver grön innovationsverksamhet inom

branscher där det är relativt ovanligt och att de därigenom kan komma att utmärka sig i dessa branscher.

Överlag kan slutsatsen dras att merparten av företagen som deltar i miljöteknikstrategin (av de tillverkande företag som har deltagit i insatser med IMT, Business Sweden eller Tillväxtverkets satsning på Miljödriven export) återfinns i branscher som generellt har komparativa fördelar i Sverige i dag, men som har en relativt låg, grön innovationsaktivitet. Det är möjligt att företag i dessa branscher hoppas kunna utnyttja Sveriges redan starka position på exportmarknader inom dessa branscher som en ingång för mer miljöanpassade erbjudanden.

5 Slutsatser och vägar framåt

Miljöteknikstrategins genomförande har snart avslutat tre av totalt fyra år och mycket har hänt i de insatser som strategin har initierat. Samtidigt har utvärderingsarbetet bara börjat. Hittills har utvärderingen fokuserat på uppdragens genomförande, men under 2014 och 2015 kommer inriktningen istället att vara på att värdera insatsernas effekter. Effekterna är själva syftet med insatserna och om de önskvärda effekterna inte skulle uppnås har värdet av strategin varit mycket begränsat. Samtidigt är effekter svåra att belägga i utvärderingar, vilket ställer stora krav på det kommande utvärderingsarbetet.

Slutsatser från resultatuppföljningen

I denna rapport har en omfattande resultatuppföljning av miljöteknikstrategins insatser presenterats. De viktigaste slutsatserna från resultatuppföljningen är följande:

- Merparten av insatserna genomförs enligt plan, vilket innebär att ett stort antal konkreta aktiviteter har genomförts. De kortsiktiga utfallen från insatserna ligger i linje med vad som har förväntats.
- Hittills kan mycket få resultat av strategins insatser beläggas. Detta innebär att även om aktiviteter har genomförts så verkar de ännu inte ha påverkat respektive målgrupp. De resultat vi kan se hittills finns där de kunde förväntas: i insatser med fokus på snabba resultat, särskilt de exportorienterade uppdragen.
- Det finns förutsättningar för att merparten av uppdragen ska kunna uppnå avsedda effekter. Det är dock en lång väg kvar till effekter och externa faktorer kan spela en avgörande roll i om man kommer att lyckas.
- Additionaliteten, mervärdet, är en riskfaktor i merparten av uppdragen. Framtida satsningar med denna inriktning bör fokusera ännu mer på att stödja aktiviteter som annars inte hade förverkligats.

Slutsatser från konkurrenskraftsanalysen

I kapitel 4 sammanfattas och vidareutvecklas en tidigare publicerad analys av svensk tillverkningsindustris gröna konkurrenskraft. Utifrån internationell statistik har ett mått på grön konkurrenskraft utvecklats. Det används för att jämföra styrkan i olika delar av svensk tillverkningsindustri med motsvarande branscher i fjorton andra länder.

Analysen finner bland annat följande:

- Sveriges gröna konkurrenskraft är relativt god i jämförelse med den i andra länder, men i exempelvis Europa är Sverige frånsprunget av Danmark och Tyskland.
- I flera branscher där Sverige i dag är konkurrenskraftigt har motsvarande branscher i flera andra länder en väsentligt högre nivå av grön innovationsaktivitet. Kanske pekar detta på att dessa länder kan utmana Sverige inom dessa branscher i en framtida, grönare ekonomi.
- Den gröna innovationsaktiviteten är hög i ett fåtal svenska branscher, medan ett stort antal branscher ligger sämre till än jämförbara länder.

En särskild analys har också genomförts av miljöteknikstrategins företag, utifrån deras branschers gröna konkurrenskraft.

- En stor del av företagen som får stöd inom ramen för miljöteknikstrategin finns i branscher som i dag är *exportstarka* men som har en *låg grön innovationsaktivitet*. Detta kan peka på att miljöteknikstrategin har en potential att stärka Sveriges gröna konkurrenskraft genom att främja den gröna innovationsaktiviteten inom dessa branscher.

Reflektioner angående utvärderingsarbetet

Utvärderingen av miljöteknikstrategin är ett i flera avseenden komplext utvärderingsuppdrag. Strategin innehåller vitt skiftande insatser vilket får stora konsekvenser för utvärderingen av dem. Därtill genomförs insatserna i en kontext där ett stort antal andra offentliga insatser genomförs parallellt med strategin – samtidigt som marknaderna för miljöteknik utvecklas och förändras i en snabb takt på en global nivå. Även detta har långtgående konsekvenser för möjligheterna att utvärdera strategins olika uppdrag.

Mer konkret gällande det kommande utvärderingsarbetet är i vilken utsträckning och på vilket sätt uppdragen (och strategin som helhet) är ”färdiga” att utvärdera i samband med Tillväxtanalys slutrapportering, första kvartalet 2015. Många av de nu relativt nystartade innovationsprojekten kommer då att vara avslutade, men det är samtidigt tveksamt om alla är möjliga att utvärdera med avseende på effekter.

Förutsättningarna att utvärdera insatser som är kopplade till målen om att *Främja export av svensk miljöteknik* samt att *Skapa goda förutsättningar för framväxt och utveckling av miljöteknik i Sverige* kommer dock att vara bättre. En möjlighet ur ett utvärderingsperspektiv är därmed att vänta något med effektutvärderingen av de insatser som hänger samman med målet om Forskning och innovation.

Vägen framåt i utvärderingsarbetet

Närmast i utvärderingsarbetet kommer resultatuppföljningsarbetet att fortsätta, i första hand för att komplettera denna uppföljning med de insatser som inte omfattas här. Vidare handlar utvärderingsarbetet framför allt om att ta steget från analysen av resultat till effekt.

För de uppdrag som har varit direkt riktade mot företag kommer en delvis kvantitativ ansats att undersökas under 2014. Tillväxtanalys planerar då att undersöka om det är möjligt att använda ekonometriska metoder för att värdera effekterna av insatserna. Ett första steg i detta arbete är att ta fram jämförelsegrupper för företagen som vi vet har deltagit i strategiinsatser. Med jämförelsegrupper som är rättvisande i så många avseenden som möjligt går det att analysera och förstå strategiföretagens utveckling på ett bättre sätt.

I övrigt kommer en kvalitativ ansats för effektutvärdering och kostnadseffektivitet att förberedas under 2014. I detta arbete blir en modell för att värdera effekter på innovationssystemet och det företagsfrämjande systemet en viktig del.

Vidare har Tillväxtanalys också för avsikt att utveckla helhetsanalyser av svensk miljöteknik och Sveriges näringslivs miljömässiga konkurrenskraft, delvis med utgångspunkt i studien av grön konkurrenskraft. I anslutning till detta arbete blir det också viktigt att fortsätta att sätta in miljöteknikstrategin som styrmedel i sitt sammanhang av andra offentliga styrmedel.

Bilaga 1 Översikt materialinsamling

Uppdrag	Huvudsaklig materialinsamling	Kommentar avseende material
Miljödriven export (Tillväxtverket)	Intervju med uppdragsansvariga Enkät till företag Annat skriftligt underlag	Tillgången på material motsvarar utvärderingsbehoven, givet uppdragets nuläge
Förvaltning och utveckling av databas över svenska miljöteknikföretag (Tillväxtverket)	Intervju med uppdragsansvariga Enkät till företag Annat skriftligt underlag	Tillgången på material motsvarar utvärderingsbehoven, givet uppdragets nuläge
Regeringskansliets internationella miljötekniksamordning (IMT)	Intervju med uppdragsansvariga Enkät till företag Annat skriftligt underlag	Tillgången på material motsvarar utvärderingsbehoven, givet uppdragets nuläge
Resursförstärkning till miljöteknikkontoret på Sveriges ambassad i Peking (CENTEC)	Genomgång av utvärdering beställd av SIDA	Ingen fullständig analys genomförs av detta uppdrag
Investeringsfrämjande åtgärder med inriktning på miljöteknikområdet (Business Sweden)	Intervju med uppdragsansvariga Intern uppföljning från BS	Tillgången på material motsvarar utvärderingsbehoven, givet uppdragets nuläge
Mötesplats för aktörer inom miljöteknikområdet med fokus på privat finansiering (Energimyndigheten)	Intervju med uppdragsansvariga Självvärderingsenkät till uppdragsansvariga	Tillgången på material motsvarar utvärderingsbehoven, givet uppdragets nuläge
Internationell samverkan för miljöinnovationer 2012 (VINNOVA)	Intervju med uppdragsansvariga Slutrapporteringar från projekt Annat skriftligt underlag	Följeforskarna efterfrågade möjligheten att genomföra en egen, enklare enkätstudie
Bygginnovationen miljöteknikexport (VINNOVA)	Intervju med uppdragsansvarig Slutrapporteringar från projekt Annat skriftligt underlag	Följeforskarna efterfrågade möjligheten att genomföra en egen, enklare enkätstudie
Satsning på teknik- och innovationsupphandling inom miljöteknik (Energimyndigheten/VINNOVA)	Intervju med uppdragsansvariga Intern dokumentation och redovisning från uppdraget Annat skriftligt underlag	Tillgången på material motsvarar utvärderingsbehoven, givet uppdragets nuläge
Stöd till EU-ansökningar (Tillväxtverket)	Data från internt uppföljningssystem Rapport från uppdragets utvärderare	Tillgången på material motsvarar utvärderingsbehoven, givet uppdragets nuläge
Innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer (VINNOVA)	Intervju med uppdragsansvarig Enkät till projekt	Tillgången på material motsvarar utvärderingsbehoven, givet uppdragets nuläge
Inkubatorutveckling med inriktning på miljöteknikområdet (Almi)	Enkät till finansierade projekt Annat skriftligt underlag	Tillgången på material motsvarar utvärderingsbehoven, givet uppdragets nuläge
Testbäddar inom miljöteknikområdet (VINNOVA)	Intervju med uppdragsansvariga Enkät till projekt	Tillgången på material motsvarar utvärderingsbehoven, givet uppdragets nuläge

Generella principer avseende metod och materialinsamling i rapporten

- Utgångspunkten för analysen är rekonstruerade målvariabler som har föreslagits av följeforskaren, samt i vissa fall uppdragets egna mål. De rekonstruerade målvariablerna bygger på uppdragets mål och uppdragsbeskrivningar.
- Slutsatserna baseras på en triangulering av två eller flera typer av materialinsamlingar inom ramen för varje uppdrag. Ingen enskild typ av materialinsamling underbygger ensamt slutsatserna avseende enskilda uppdrag.
- Intervjuer och enkätsvar är anonyma på så sätt att inga citat används i rapporten och uppdragsansvariga myndigheter samt Tillväxtanalys får inte ta del av intervjuer och enkätsvar, annat än i sammanslagen form
- Enkätstudierna syftar inte heller till att åstadkomma statistiskt säkerställda slutsatser och bör tolkas med försiktighet.
- En generell utgångspunkt, baserad på utvärdering och forskning, är att subjektiva enkät- och intervjuunderskattningar av det slag som delvis används i rapporten tenderar att något överskatta resultat som baseras på en viss respondenteffekt, att respondenterna delvis talar i egen sak etcetera. En annan källa till överskattning av resultat är eventuellt det faktum att respondenten i enkätsituationen ställs inför resultatvariabler som respondenten inte tidigare har beaktat eller funderat över. Där kan det uppstå en ledande effekt utan att frågeformuleringarna är ledande. Sådana överskattningar har hanterats i tolkningsarbetet när slutsatser har dragits från enkäter och intervjuer.

Bilaga 2 Bakgrund resultatuppföljning

Att fånga utfall, resultat och effekter

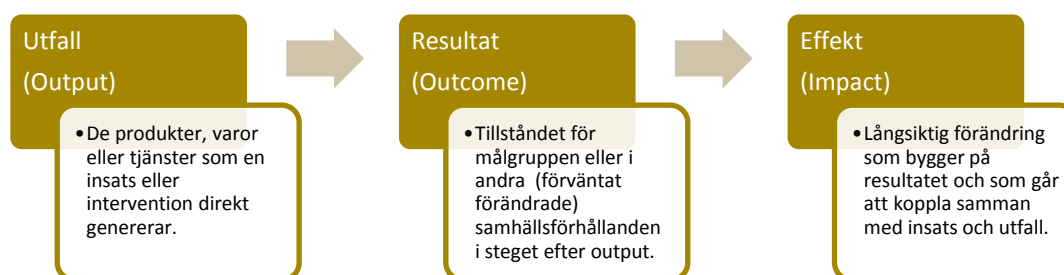
Att följa upp och utvärdera insatser kan handla om många olika saker. I denna studie har fokus varit att granska vilka konsekvenser insatserna har haft, i termer av utfall och resultat. Utfall, resultat och effekter är centrala begrepp i en utvärdering och förtjänar en tydlig definition.

Denna rapport fokuserar på utfall och resultat, vilka är en konsekvens av resurser som har allokerats till särskilda aktiviteter. Genom att aktiviteterna först producerar utfall, som sedan leder till resultat, är förhoppningen att insatser på sikt ska skapa effekter.

Figur 11 Resultatuppföljningens fokus – utfall, resultat och förutsättningar för effekter

Figur 12 nedan visar hur ovan nämnda begrepp används:¹⁸

Figur 12 Effektkedja med förenklade definitioner av utfall, resultat och effekter

På effektnivån finns de aspekter som satsningarna mer övergripande syftar till att påverka. Effekterna avser framför allt en långsiktig påverkan hos olika målgrupper. En viktig skillnad mellan utfall, resultat och effekt är också tid, där de olika nivåerna av förändringar sker sekventiellt. Till figuren ovan kan tilläggas att utvärderare ofta också skiljer på första och andra ordningens effekter. En första ordningens effekt (till exempel att ett företag ökar sin produktion) leder till en andra ordningens effekt (till exempel att företaget för att kunna öka sin produktion även ökar sina inköp från underleverantörer och därigenom bidrar till deras tillväxt).

En utmaning i utvärderingen är att det inte går att vara säker på att en observerad utveckling faktiskt är en effekt av själva insatsen. Effekter är i strikt bemärkelse omöjliga att observera direkt eftersom begreppet effekt inte bara omfattar två observerbara händelser, utan även den osynliga relationen dem emellan (att den ena händelsen skapar den andra).

¹⁸ Texturorna i nederkant ovan anger ungefärliga definitioner av de aktuella begreppen.

Det går aldrig att i datainsamlingsfasen av en effektutvärdering helt utesluta att två observerade händelser, som ser ut att vara kausalt relaterade, i själva verket är: (i) helt oberoende av varandra, (ii) i huvudsak påverkade av händelser som inte har observerats, eller (iii) har ett omvänt kausalt förhållande. Genom att förhastat benämna observerade förändringar som effekter riskerar utvärderingens empiriska del att gå analysen i förväg. Dessutom är tidsperspektivet nästan alltid okänt på förhand, vilket innebär att det vid ett givet utvärderingstillfälle är svårt att veta var på tidslinjen den process som är föremål för utvärdering befinner sig.

Det kan vara så att utvärderingen ger ett falskt negativt resultat till följd av att verksamheten ännu inte har burit frukt (men kommer att göra det), eller falskt positiva resultat till följd av att de effekter som saknar ett rimligt mått av livskraft eller långvarighet ännu inte har hunnit försvinna. Dessa förhållanden, samt generella erfarenheter från utvärderingar, innebär att tidsperspektivet är en mycket viktig faktor att ta i beaktande vid utvärdering av den här typen av uppdrag. Slutsatsen vid ett stort antal utvärderingar har också varit att insatsen har utvärderats för tidigt.

Därmed inte sagt att det är omöjligt att genomföra utvärderingar av resultat och effekter. Tvärtom visar erfarenheten att med en genomtänkt metod och ett realistiskt urval av data går det att få fram användbar information om vilka resultat och effekter som olika insatser skapar, samt ibland även vilka justeringar som kan komma att krävas i olika delar av den utvärderade verksamheten för att förbättra resultaten. Svårigheterna ska dock inte underskattas.

Mål som bedömningsgrund

En första fråga att ställa inför en resultatanalys är vilket eller vilka resultatmål som uppdragen ska värderas mot. Uppsatta mål är grunden för bedömning av framgång i miljöteknikstrategins uppdrag i denna studie. Detta är en rimlig utgångspunkt då mål åtminstone delvis kan förväntas spegla regeringens intention (mål på strateginivå och uppdragsnivå) men också uppdragets egna utgångspunkter för vad det ska åstadkomma och leda till.

En svårighet här är dock att närmare hälften av uppdragen under miljöteknikstrategin har mer eller mindre bristfälliga målskrivningar. När det gäller det mer övergripande strategidokumentet (Miljöteknikstrategin) så görs inte heller i det några detaljerade försök att precisera eller kvantifiera övergripande mål. För resultatanalysens vidkommande medför detta bland annat att det i utgångsläget inte alltid har funnits några tydligt mått eller mål att relatera utfall, resultat och eventuella effekter till. Detta är löst i studien genom att följeforskningsteamet har tagit fram förslag med rekonstruerande utfalls-, resultat- och effektvariabler¹⁹ för de uppdrag under strategin där målen har varit bristfälliga.

Att hantera additionalitet

Så kallad additionalitet är ett centralt begrepp i all form av utvärdering. För att kunna ha ett additionellt värde måste insatserna (här avses regeringsuppdrag) på ett tydligt sätt ha potential att skapa additionalitet, det vill säga ett mervärde, genom att få till stånd en utveckling som inte annars hade skett, samt bidra till ökad kvalitet eller påskynda satsningar som hade gjorts oavsett insatsen. I denna rapport görs åtskillnad främst mellan tidsmässig,

¹⁹ Utgångspunkten vid framtagande av sådana är alltid att åstadkomma så välvilliga tolkningar som möjligt.

volymmässig och kvalitetsmässig additionalitet, samt additionalitet på insats- respektive målgruppsnivå.²⁰

Rapportens sätt att hantera komplikationen med så kallad additionalitet är att främst ta utgångspunkt i en subjektiv kontrafaktisk analys. Detta innebär att deltagare, uppdragsägare och personer i en målgrupp har ombetts att göra egna subjektiva bedömningar av eventuella resultat och effekter som en insats har haft. Det kontrafaktiska perspektivet innebär att till dessa skattningar sedan addera vad som hade inträffat om insatsen inte hade ägt rum, eller vad som hade hänt om man istället genomfört en annan insats. Anser till exempel ett företag som har deltagit i en delegationsresa och som har knutit visa affärskontakter i samband med denna, att förändringen (affärskontakten) skulle ha inträffat (upparbetats) oberoende av den aktuella delegationen?

Syftet eller förväntan med denna rapport är inte heller att kunna ”mäta” effekter kvantitativt, utan att med huvudsakligt fokus på output och resultat i eller från uppdragen under miljöteknikstrategin säga något kvalitativt om hur långt uppdragen hunnit i detta avseende, samt med avseende på förutsättningarna för effekter på längre sikt (med hänsyn taget till uppdragens individuella insatslogik, tidsperspektiv och additionalitet).

Olikartade förutsättningar samt tid

Resultatanalysen görs strax efter halvtid i arbetet med miljöteknikstrategin (utgående från när uppdragen gavs av regeringen), vilket kan uppfattas som både tidigt och inte så tidigt, beroende på typen av uppdrag och den underliggande förändringskedja som fokuseras. Miljöteknikstrategin innehåller starkt olikartade förändringskedjor genom sin breda inriktning på såväl innovation i tidiga faser, förutsättningar för framväxt och utveckling av miljöteknikföretag, som främjande av miljöteknikexport. Vissa insatser är mer nydanande medan andra ligger nära ordinarie, sedan länge upparbetade, arbetssätt. Detta ger också olika grundförutsättningar för uppdragen som bör vägas in i resultatanalysen, men också i tolkningen av rapportens slutsatser.

De olika insatslogikerna och förutsättningarna minskar också möjligheten att jämföra olika uppdrag direkt med varandra. Detta bör vägas in vid tolkningen av den samlade resultatpresentationen.

Materialinsamling

Inför denna delrapport har följeforskarna genomfört en uppdragsanpassad materialinsamling i form av: kvalitativa intervjuer med uppdragsansvariga, enkätstudier till medverkande företag och projektansvariga (plus i något fall analys av en sedan tidigare genomförd enkät), mindre e-postenkäter till enskilda projekt, samt i ett fall en självvärderingsenkät med uppdragsansvariga. Materialinsamlingen har också bestått av analyser av uppdragsintern uppföljning och rapportering, genomgång av slutrapporter i enskilda projekt, samt genomgång av utvärderings- och följeforskningsrapporter som har tagits fram parallellt med detta följeforskningsuppdrag (i en annan bilaga presenteras studiens materialinsamling per uppdrag).

²⁰ För en vidare diskussion kring olika typer av additionalitet, se *English Partnerships (2008) Additionality Guide - A standard approach to assessing the additional impact of interventions*.
https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/191511/Additionality_Guide_0.pdf

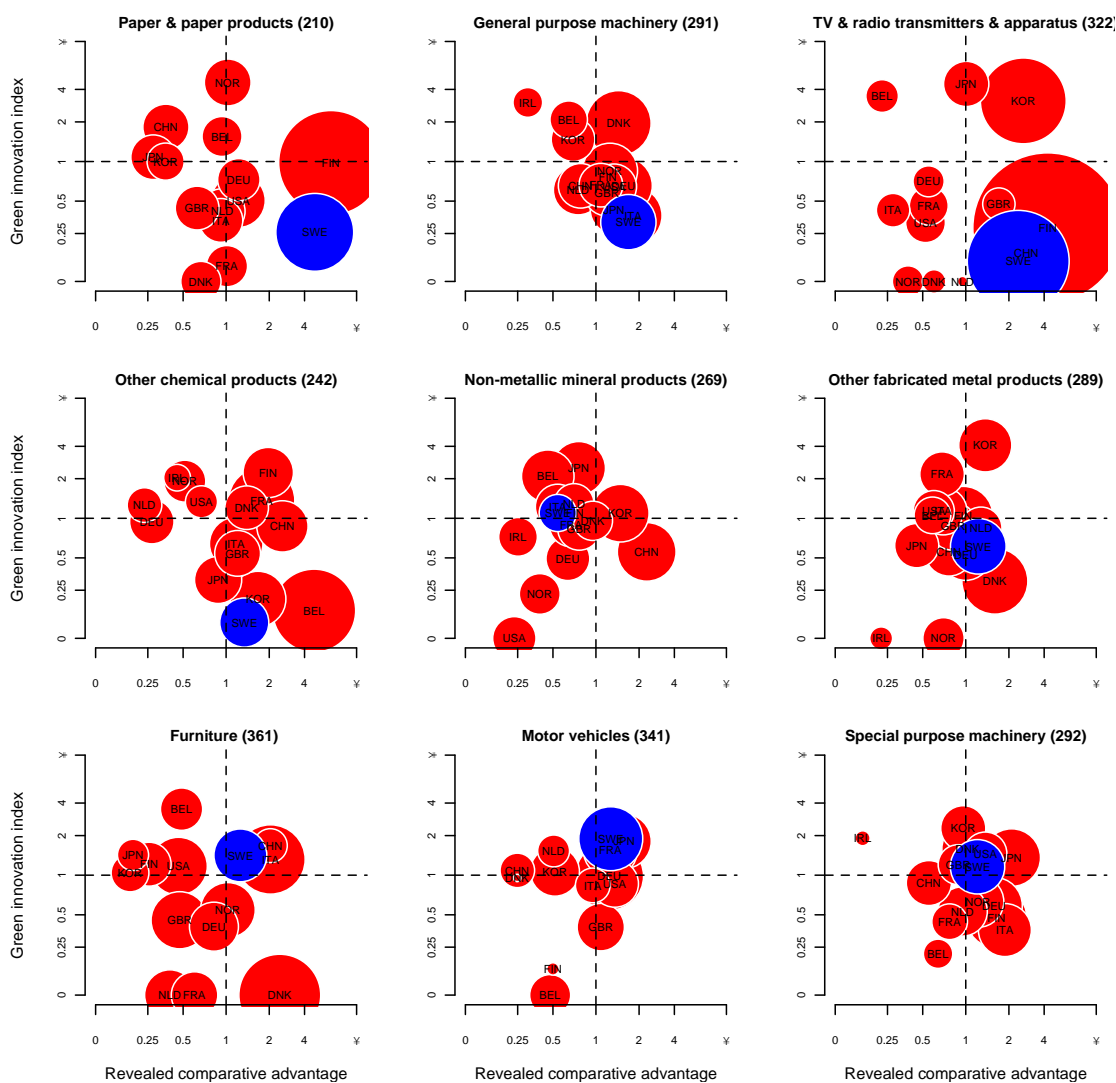
Bilaga 3 Branschcoder och branschfigur

Tabell 18 Förklaring av ISIC-koder samt RCA- och GII-värden för alla 75 studerade tillverkningsbranscher i Sverige

Bransch	ISIC-kod	Grön patentandel	Grönt Innovations-index	RCA	Produktionsandel
Production, processing and preservation of meat, fish, fruit, vegetables, oils and fats	151	2,36 %	< 0,00	< 0,00	0,37
Manufacture of dairy products	152	1,07 %	< 0,00	< 0,00	0,49
Manufacture of grain mill products, starches and starch products, and prepared animal feeds	153	0,51 %	< 0,00	< 0,00	0,24
Manufacture of other food products	154	1,54 %	< 0,00	< 0,00	0,79
Manufacture of beverages	155	0,49 %	< 0,00	< 0,00	0,87
Manufacture of tobacco products	160	2,13 %	< 0,00	< 0,00	1,51
Spinning, weaving and finishing of textiles	171	0,07 %	< 0,00	< 0,00	0,09
Manufacture of other textiles	172	0,30 %	5,71	2,47	0,52
Manufacture of knitted and crocheted fabrics and articles	173	0,03 %	< 0,00	< 0,00	0,22
Manufacture of wearing apparel, except fur apparel	181	0,12 %	< 0,00	< 0,00	0,32
Dressing and dyeing of fur; manufacture of articles of fur	182	< 0,00 %			0,25
Tanning and dressing of leather; manufacture of luggage, handbags, saddlery and harness	191	0,04 %	< 0,00	< 0,00	0,24
Manufacture of footwear	192	0,02 %			0,22
Sawmilling and planing of wood	201	2,24 %	< 0,00	< 0,00	0,62
Manufacture of products of wood, cork, straw and plaiting materials	202	1,79 %	1,92	0,61	1,20
Manufacture of paper and paper products	210	5,84 %	1,33	0,26	5,23
Publishing	221	2,06 %	< 0,00	< 0,00	1,69
Printing and service activities related to printing	222	1,23 %	< 0,00	< 0,00	0,70
Reproduction of recorded media	223	0,02 %			
Manufacture of coke oven products	231	0,68 %			1,43
Manufacture of refined petroleum products	232	0,56 %	50,00	3,06	0,96
Processing of nuclear fuel	233	< 0,00 %	56,10	2,33	3,71
Manufacture of basic chemicals	241	2,48 %	1,64	0,31	0,52
Manufacture of other chemical products	242	4,86 %	0,23	0,07	1,32
Manufacture of man-made fibres	243	< 0,00 %			0,03
Manufacture of rubber products	251	0,44 %	6,49	3,93	1,04
Manufacture of plastics products	252	1,43 %	3,29	0,72	0,92
Manufacture of glass and glass products	261	0,35 %	17,65	1,28	0,66
Manufacture of non-metallic mineral products n.e.c.	269	1,32 %	10,88	1,09	0,55
Manufacture of basic iron and steel	271	4,62 %	< 0,00	< 0,00	1,72
Manufacture of basic precious and non-ferrous metals	272	1,81 %	12,84	1,46	0,68
Casting of metals	273	0,20 %	< 0,00	< 0,00	
Manufacture of structural metal products, tanks,	281	1,21 %	8,43	0,71	0,93

Bransch	ISIC-kod	Grön patentandel	Grönt Innovations-index	RCA	Produktionsandel
reservoirs and steam generators					
Manufacture of other fabricated metal products; metal working service activities	289	4,26 %	2,93	0,62	1,21
Manufacture of general purpose machinery	291	4,96 %	4,47	0,33	1,66
Manufacture of special purpose machinery	292	4,26 %	5,29	1,15	1,20
Manufacture of domestic appliances n.e.c.	293	0,50 %	3,20	0,44	1,03
Manufacture of office, accounting and computing machinery	300	0,27 %	< 0,00	< 0,00	0,29
Manufacture of electric motors, generators and transformers	311	0,79 %	49,52	3,24	1,12
Manufacture of electricity distribution and control apparatus	312	0,67 %	2,73	0,70	0,89
Manufacture of insulated wire and cable	313	0,55 %	< 0,00	< 0,00	2,84
Manufacture of accumulators, primary cells and primary batteries	314	0,05 %	50,00	1,20	0,69
Manufacture of electric lamps and lighting equipment	315	0,20 %	40,43	3,27	0,82
Manufacture of other electrical equipment n.e.c.	319	0,26 %	17,72	1,27	0,54
Manufacture of electronic valves and tubes and other electronic components	321	0,35 %	5,06	0,95	0,37
Manufacture of television and radio transmitters and apparatus for line telephony and line telegraphy	322	6,11 %	0,20	0,09	2,34
Manufacture of television and radio receivers, sound or video recording or reproducing apparatus, and associated goods	323	0,13 %	< 0,00	< 0,00	0,61
Manufacture of medical appliances and instruments and appliances for measuring, checking, testing, navigating and other	331	2,15 %	1,93	0,62	1,11
Manufacture of optical instruments and photographic equipment	332	0,10 %	< 0,00	< 0,00	0,24
Manufacture of watches and clocks	333	0,01 %			0,14
Manufacture of motor vehicles	341	9,03 %	26,71	1,87	1,26
Manufacture of bodies (coachwork) for motor vehicles; manufacture of trailers and semi-trailers	342	0,78 %	12,80	1,45	3,20
Manufacture of parts and accessories for motor vehicles and their engines	343	2,22 %	7,06	0,63	1,20
Building and repairing of ships and boats	351	0,33 %	< 0,00	< 0,00	0,27
Manufacture of railway and tramway locomotives and rolling stock	352	0,32 %	< 0,00	< 0,00	1,00
Manufacture of aircraft and spacecraft	353	1,00 %	1,18	0,36	0,55
Manufacture of transport equipment n.e.c.	359	0,16 %	4,37	1,09	0,53
Manufacture of furniture	361	1,36 %	2,04	1,39	1,24
Manufacturing n.e.c.	369	0,33 %	< 0,00	< 0,00	0,32

Note: N/A indicates data not available.

 Figur 13 Sveriges position i några utvalda branscher²¹

²¹ BEL = Belgien, CHN = Kina, DEU = Tyskland, DNK = Danmark, FIN = Finland, FRA = Frankrike, GBR = Storbritannien, IRL = Irland, ITA = Italien, JPN = Japan, KOR = Sydkorea, NLD = Nederländerna, NOR = Norge, SWE = Sverige, USA = United States of America

Tillväxtanalys, myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, är en gränsöverskridande organisation med 60 anställda. Huvudkontoret ligger i Östersund och vi har verksamhet i Stockholm, Brasilia, New Delhi, Peking, Tokyo och Washington D.C.

Tillväxtanalys ansvarar för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser och därigenom medverkar vi till:

- stärkt svensk konkurrenskraft och skapande av förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag
- utvecklingskraft i alla delar av landet med stärkt lokal och regional konkurrenskraft, hållbar tillväxt och hållbar regional utveckling

Utgångspunkten är att forma en politik där tillväxt och hållbar utveckling går hand i hand. Huvuduppdraget preciseras i instruktionen och i regleringsbrevet. Där framgår bland annat att myndigheten ska:

- arbeta med omvärldsbevakning och policyspaning och sprida kunskap om trender och tillväxtpolitik
- genomföra analyser och utvärderingar som bidrar till att riva tillväxthinder
- göra systemutvärderingar som underlättar prioritering och effektivisering av tillväxtpolitikens inriktning och utformning
- svara för produktion, utveckling och spridning av officiell statistik, fakta från databaser och tillgänglighetsanalyser

Om rapportserien:

Rapportserien är Tillväxtanalys huvudsakliga kanal för publikationer. I rapportserien ingår även myndighetens faktasammanställningar.

Övriga serier:

Statistikserien – löpande statistikproduktion.

Svar direkt – uppdrag som ska redovisas med kort varsel.

Working paper/PM – metodresonemang, delrapporter och underlagsrapporter är exempel på publikationer i serien.

Foto: Henryk Sadura/mostphotos.com